

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

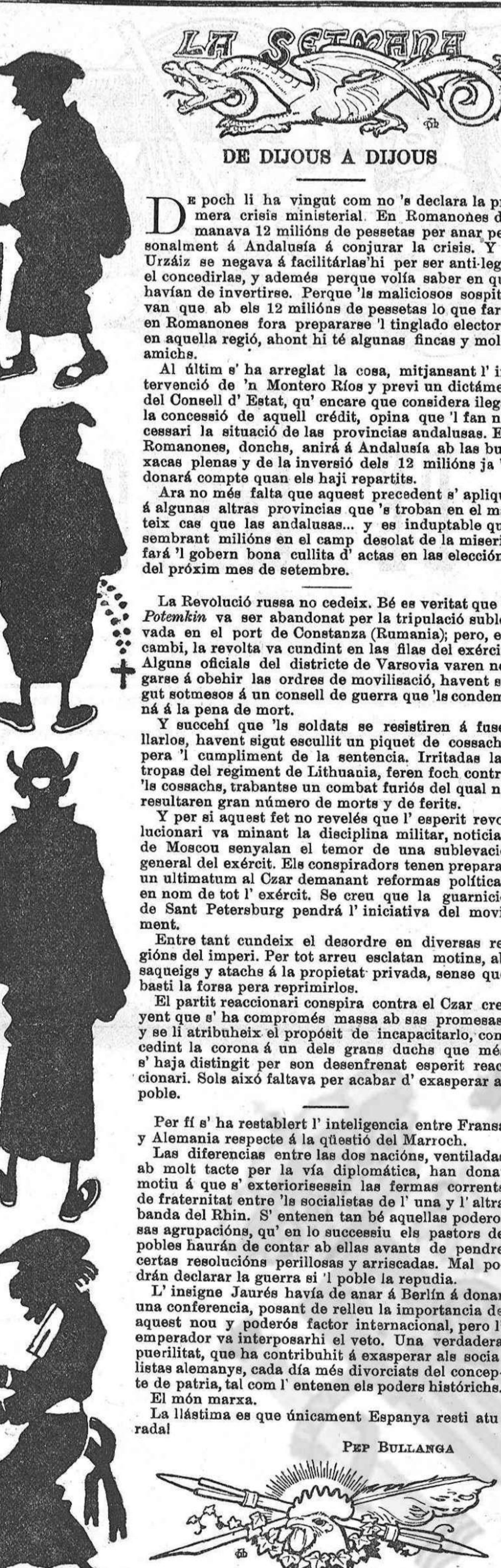
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

Arribada de la Peste

—¡Ah!... ¿Es dir que governan els fusionistes?... Sent així no 'm necessitan per res. Ja puch retirarme.

De poch li ha vingut com no s' declara la primera crisis ministerial. En Romanones de manava 12 milions de pessetes per anar personalment a Andalusia a conjurar la crisi. Y l' Urzáz se negava a facilitàrs'hi per ser anti-legal el concedirles, y ademés perque volia saber en que havíen invertit. Perque la maliciosa sospitava que ab els 12 milions de pessetes lo que faria en Romanones fora prepararse l' tinglado electoral en aquella regió, ahont hi té algunes fincas y molts amics.

Al últim s' ha arreglat la cosa, mitjansant l'intervenció de 'n Montero Ríos y previ un dictamen del Consell d'Estat, qu' encare que considera ilegal la concessió de aquell crèdit, opina que 'l fan necessari la situació de les províncies andaluses. En Romanones, donchs, anirà a Andalusia ab las butxacxs plenaçs y de la inversió dels 12 milions ja'n donarà compte quan els hagi repartits.

Ara no més falta que aquest precedent s' apliqui a algunes altres províncies que's troben en el mateix cas que les andaluses... y es inindutable que sembrant milions en el camp desolat de la miseria farà 'l govern bona cultiva d' actes en las eleccions del pròxim mes de setembre.

La Revolució russa no cedeix. Bé es veritat que 'l Potemkin va ser abandonat per la tripulació sublevada en el port de Constanza (Rumania); pero, en canvi, la revolta va cundint en las filas del exèrcit. Alguns oficials del districte de Varsòvia varen negar-se a obeir les ordres de movilisació, havent sigut sotmesos a un consell de guerra que 'ls condemna a la pena de mort.

Y succeix que 'ls soldats se resistiren a fusellarlos, havent sigut escollit un piquet de cossachxs pera 'l cumpliment de la sentència. Irritades las tropas del regiment de Lithuania, feren foc contra 'ls cossachxs, trabantse un combat furios del qual ne resultaren gran número de morts y de ferits.

Y per si aquest fet no revelés que 'l esperit revolucionari va minant la disciplina militar, notícies de Moscou senyalten el temor de una sublevació general del exèrcit. Els conspiradors tenen preparat un ultimatum al Czar demandant reformas polítiques en nom de tot l'exèrcit. Se creu que la guarnició de Sant Petersburg pendrà l'iniciativa del moviment.

Entre tant cundeix el desordre en diverses regions del imperi. Per tot arreu esclaten motins, ab saqueigs y atacs a la propietat privada, sense que basti la forsa pera reprimirlos.

El partit reactionari conspira contra el Czar creyent que s'ha compromés massa ab sas promeses, y se li atribueix el propòsit de incapacitarlo, convidant la corona a un dels grans duchs que més s'haja distingit per son desenfrenat esperit reactionari. Sols això faltava per acabar d'exasperar al poble.

Per fi s'ha restablert l'intel·ligència entre França y Alemanya respecte a la qüestió del Marroc.

Las diferencies entre las dos nacions, ventiladas ab molt tacte per la via diplomática, han donat motiu a que s'exteriorissen les fermes corrents de fraternitat entre 'ls socialistes de l' una y l'altra banda del Rhin. S' entenen tan bé aquellas poderoses agrupacions, qu' en lo successori els pastors de pobles haurán de contar ab ellas avants de prendre certes resolucions perilloses y arriscades. Mal podrán declarar la guerra si 'l poble la repudia.

L' insigne Jaurés havia de anar a Berlín a donar una conferència, posant de relleu la importància de aquest nou y poderós factor internacional, pero l'emperador va interposarhi el veto. Una verdadera puerilitat, que ha contribuït a exasperar als socialistes alemanys, cada dia més divorciats del concepte de patria, tal com l' entenen els poders històrichs. El món marxa.

La llàstima es que únicament Espanya resti aturada.

PEP BULLANGA

El vot de LA CAMPANA

NSPIRATS en el consells del entinent y en els impulsos del cor, agens com hem sigut sempre a tota mira egoista y a tot estímul de vanitat personal, sense pensar més qu' en els devers que tenim contrets ab la Patria y ab la República, aportém el nostre desitj, la nostra aspiració, 'l nostre vot a l' Assamblea de Unió Republicana convocada a Madrid pera 'l dia de avuy.

Pero avants d'emetre'l, ens considerém obligats a rasonarlo.

Y ho anem a fer clarament, llealmente, ab nostra habitual franquesa.

'L Unió republicana, que no es propiament un partit, sino una conjunció de forces encaminades a procurar per tots els medis la substitució de las institucions caducades, a las quals deu la nació espanyola sas creixents desditzas, per altres institucions més idòneas al bé de la Patria y més conformades ab l'esperit modern, quedà constituida y s'ha mantin-

gut fins ara baix una base amplissima. Sas portas están obertas de bat a bat a tots els republicans sense distinció, els quals al entrarhi no han de abdicar poch ni molt de sas peculiares preferencias, ab tal se proposin cooperar a l' acció comú, a tots per un igual convenient y profitosa.

Si tots els republicans no 's troben dintre d' ella, no es culpa de l' Unió, ni de sa manera de ser, sino dels que —per motius que no volem inquirir— han preferit quedarse a fora, en més o menos bonas intel·ligencies ab ella. A nosaltres ens basta saber que la immensa majoria dels republicans d'Espanya forman part de l' Unió, constituint l' agrupació política més poderosa y respectable que 's destaca avuy en el camp polítich del país.

Si això no 'l diu res als que s' han quedat defora, ja 'ls ho dirà l' aislament en que s'aniran trobant els qu' en pugna ab l' esperit de las masses populars, persisteixen en no reconeixer la necessitat absoluta, casi indisputable, de l' Unió republicana.

Y serà en va que tractin de hostilizarla, tant ells com els disgustats y algun que altre neuròtic perturbador. Per damunt dels partidaris irreductibles de las funestas diferenciaciones, per damunt dels que havent entrat en l' Unió ab miras personals que no han pogut veure satisfets, avuy se revanxin contra lo que ahí acceptaven, y per damunt dels que, desconeixedors de qua tota agrupació política té la seva norma de conducta sancionada per la voluntat dels més, voldrían subjectarla a sos caprichos y veleitats individuals, considerantse en son neci orgull superior a tothom, l' Unió permaneixerà incòlume, perque respon a una necessitat y té una elevada missió que cumplir.

Aquesta missió la ve cumplint ab decisió, ab rectitud y ab brillantés desde 'l dia que quedà constituida. Ve cumplint la com es degut en la mida de las seves forças y acomodantse constantment a las circumstancies.

Els que li exigien de bonas a primeras una improvisació revolucionaria, desconeixen las condicions de la realitat, y fan mal en cansarse y en mostrarsse desencantats, perque quan las improvisacions revolucionaries no son factibles de moment, precisa acumular ab paciencia y perseverancia incansables els medis necessaris pera realizarlas a la primera ocasió propicia que 's presenti. Tot moviment revolucionari exigeix un període més o menos llarg de gestació. El general Prim —y era en Prim— contant com contava ab el partit progressista y ab el partit democràtic, no hauria pogut consumar la Revolució de Setembre del 68 si 'l govern insensat de 'n González Brabo no hagués llençat als seus brassos als homes de l' Unió liberal que tanta influència tenien en l' Exèrcit y la Marina.

¿Qué ha de fer, donchs, la Unió republicana, en la impossibilitat material de improvisar la Revolució? Res més que lo que fa: allegar medis y elements pera realizarla. Alsar forças poderoses, organizarlas, posarlas en constant exercici, mantenir entre elles la cohesió y l' entusiasme. Crear institucions republicanas de instrucció, de cultura, de solidaritat. Cultivar la conciencia del poble. Pendre una part activa en las lluitas dels comicis, a fi de arrebatar el major número de llochs possibles a los nostres enemics en las corporacions populars, que poden, deuen y han de ser escolas de bona administració republicana, y de las quals l' acció revolucionaria 'n pot esperar en el seu dia valiosíssims elements. Y per fi, enviar a las Corts el major contingut de representants possible que ab sas condicions de intel·ligencia y d' energia, al mateix temps que traballin pel bé de la Patria, no donguin un moment de treva als governs de la monarquia.

Això es lo que s'ha de fer. Y això es lo que 's fa. Si en els Ajuntaments, si en las Diputacions provincials hi ha qui, havent merescut la confiança dels seus correligionaris, no hi sali correspondre dignament, ell sols ha de serne responsable; may el sistema de tenirhi representació. El poble desinteresat y gelós farà las corresponents eliminacions y molt haurà guanyat practicantlas avants que després de la victoria.

Lo mateix farà per lo que respecta als representants en Corts, per més que l' Unió republicana ha d'estar orgullosa de las minorias parlamentaries, que baix la direcció del insigne Salmerón tan valentes campanyas portan realisadas, havent inutilitat l' acció política dels governs de la monarquia, fins al punt de deixar triturate, impotents als partits fracassats, responsables dels desastres nacionals y que portan la mort a dintre.

¿Cóm no esperar que 'l país y certs elements, sense 'l concurs dels quals no es possible la Revolució, veurán al últim que prolongar el present estat de cosas equival a prolongar la ruina y la desditja de la nació? ¿Cóm no confiar en que a la fi devant de la virtut cívica, devant de la fe, devant de la perseverança de las masses populars que integraran principalment la Unió republicana, altres elements no surtin de la seva apatia y vindrán a unir el seu esforç al nostre, en bé de la llibertat y de la Patria?

¿Qui serà llavors capás de contenir l' esclat revolucionari que ha de acabar ab las posteriors resistencias?

Precisa considerarho serenament: no hi ha avuy altre camí que aquest. Y aquest camí es el que vé segunt la Unió republicana. Separar-se per imprudècia ó per insana impaciencia fora donar mostres de una lleugeresa y de un desconeixement de la realitat, que 's inhabilitaria pera pretendre l' govern de la nació. El pais tindrà raho de sobra de desconfiar de nosaltres. Els desgabelladors de la Unió destruirà la seva última esperança.

Perque un cop desfeta la Unió, tal com avuy està constituida ab el beneplàcit —y això 's veurà en l' Assamblea— de tots els seus organismes, es ininditable que 'ls grups republicans tornarien al estat lastimós de marasmé y d' impotència, que foren durant tants anys el seu distintiu. Força inorgànica, disolta, ludibri, en molts llochs, del caciquisme monàrquic, que 's valia dels republicans pera sas combinacions electorals, no tindràm perdó de la Patria, si 'ns prestatavam a reincidir en una situació tan vergonyosa.

Acà no s'ha vist aquests dies els alarits de goig

ab que la premsa monàrquica ha salutat certas manifestacions de alguns mal aconsellats, contrarias a la subsistencia de la Unió republicana, tal com avuy està constituida? ¿Qué voleu dir jo republicans! las mal contingudas alegrans dels nostres enemics!

No sols la reflexió serena, sino fins el més rudimentari instant ens ha de portar a mantenir la integritat de la nostra obra redemptora. En l' Assamblea, que avuy s'aygalà 'l goig intempestiu dels nostres enemics. Y ja cal que se'n vagi ab ell, francament, qui en profit d'ells, conscient ó inconscient trabajala.

L' Unió republicana, baix la jefatura prestigiosa de D. Nicolau Salmerón, continuará més fort que mai y més decidida que mai en la seva patriòtica y revolucionaria empresa.

Aquest es el vot de LA CAMPANA DE GRACIA.

P. K.

RELLEVO EMANCIPADOR

Abaix els fidels falsos que adorava y feyan en ma cambra de guardians: el vostre lloch esperan las figures de sabis redemptors, sacrificats en aras del Progrés que promet ditxa y pau inacabable y llibertat.

En lloch de sant Miquel, Tolstoi l' insigne; en lloch de un cor que crema, Ernest Renan; en lloch de santa Llúcia, Ramón Chies; en lloch de un Crist qu' expira, Pi y Margall; en lloch de un quadre d'àngels, Víctor Hugo; en lloch d' una Dolors, Colón burlat; en lloch de sant Joan, el gran Washington; en lloch de sant Ignasi, 'l gran Rizal. Clavé, en lloch de sant Jaume 'l sanguinari: Kardes, en lloch de sant Domingo 'l crach. Aixís, posats bo y junts, com en familia, traureu el pestilent, el ranci baf que omplia 'ls meus pulmons y 'ls hi empeltava son lastre entorpidor, quelcom malsà. Ara respiraré més puras auras servant per xó 'l recor quasi esfumat de la Iglesia pagana embrutidora devota del diné y de enjuyí esclusa.

J. COSTA POMÉS

Els primers passos

O 's distingeix el nou governador de Barcelona per l' esperit comunicatiu, ni molt menys per la franquesa. Es un vell militar, y si l' uniforme de General pot caureli be, se'n figura que ha de venirli una mica gran l' uniforme de Gobernador Civil.

Ja al anar-se'n de Madrid, al ser interrogat respecte als seus propòsits, diuhen que respondéu: «M'atindré al estricte cumpliment de mon deber. Jo sols tinc un lema: Patria y Monarquia.»

Sembla que 'ls governadors, per patriòtics y monàrquics que siguin, han d' atendre a un sens fi de obligacions més o menos espinooses, fora de la órbita de aquells dos lemas tan *tranchants*. Hi ha lleys que obligan a tots: hi ha drets y devers dignes de respecte: y en certas ocasions es necessari emplear pel seu bon cumpliment un tacte y una ductilitat especials que 'ls militars acostumats als rigors y a la duresa de l' Ordenanza no comprenen sempre. Més clar: una província no es un quartel, y 'ls seus habitants, desde 'ls més poderosos als més humils, no son ni poden ser una tractate com colecció de quintacs.

Al arribar a Barcelona, tan bon punt els periodistas se li acostaren, en busca de impressions, se 'ls tragueren del davant ab una frasse que 'ls deixà clavats:

—Seiòs: nada sé: nada puedo decirles.

Al dia següent tractaren de visitarlo, pera recullir impressions y notícias, y s' hagueren d' entendre ab el porter.

En vista de lo qual sembla que han resolt no tornarhi més. Y en mon pobre concepte faràn molt bé. Aixís la premsa, lliure de certas relacions que tot ho dulcifican, podrà mostrarse més imparcial en l' emissió dels seus judicis.

En canvi, el dia de la seva arribada, no falta qui notá l' interès ab que 'l nou governador conferencié ab els jefes de la Guardia Civil, enterantse de l' importància y estat de las forças, a las seves ordres.

¿Qué significa aquest interès tan gran per tot lo que 's refereix a la forsa pública, qual acció sols s' exerceix en casos excepcionals? ¿Es que Barcelona està en vigilias de una conflagració, sense ni ella mateixa saberlo ni adonar-se'n?

De moment, tenim ja un dato pera formar judici, y aquest dato sentim tenir que afirmar que resulta deplorable.

Els manyans d' obrans, en us del seu perfecte dret, han reclamat dels seus patrons la jornada de vuit horas, y no haventse's concedit s' han declarat en vaga.

Cert que se 'ls permeté reunirse pera tractar de las seves coses, pero ab ordre terminant de que no havíen de ocuparre de la huelga. Seria molt difícil trobar en la ley la legitimitat de una restricció tan caprichosa. Las huelgas poden ser acertadas ó desacertadas, pero en el concepte legal son legítimes mentres no ataquen la llibertat del treball. La llibertat de declarar-se en vaga no 's pot coartar a ningú.

Y 'l fet dels manyans ha tingut una segona part. Al presentarse al Gobern civil un dels huelguistes al objecte de fer sellar una fulla que la Societat dels manyans dirigeix a las societats de resistència, fou detingut y tancat en un dels infectes calabossos de aquella dependència. No hem vist la fulla, pero se 'ns assegura que no té res de pecaminosa, limitant-se a explicar els motius que han tingut els manyans pera declarar-se en vaga, a donar compte de las reclamacions que han formulat y de las quals els periódichs se n' han fet eco, y a recordar els de-

bers que la solidaritat imposa á la classe proletaria. Tot aixó expressat en termes comeds y sens la menor violència de llenguatge.

Y després s' ha dit que si l' obrer portador de la fulla fou detingut, això s' feu per buscar la conciliació entre operaris y patrons per medi de un arbitratge.

Bonica manera de preparar els esperits pera una tal solució... ¿Qué no pretendrán els patrons quan se vegin apoyats tan sense rahó? Y en quina actitud se colocarán els obrers al veure's perseguits tan sense justicia?

Per lo vist, el nou governador s' emprena desde bon principi en que resultin confirmats els més pressagis que sobre l' nombrament de militars pera l' govern de les províncies feran periódiques tan sensats com *El Globo* y tan conservadors com *La Epoca*.

El Sr. Montero Ríos, que ha assumit per ell la plena responsabilitat del nombrament del general Fuentes, trobarà en aquests primers indicis una plena demostració del acert ó desacert de la seva designació.

Es que creu que la política democrática s' ha de practicar convertint la província de Barcelona, la més europea d'Espanya, en una especie de virreyat?

J.

n' en León y Castillo, que tant va contribuir als desastres nacionals, li acceptarà la dimissió que ha presentat d' embajador de París, y en pago de sos serveys el nombrarán senador vitalici.

Anirà a substituirlo en l' embajada l' Sr. Gullón, que quan la firma del tractat de París era ministre d' Estat.

Y tot aixó ho disposa D. Eugeni Montero Ríos, qu' es qui va suscriure'l en calitat de liquidador.

Ja venhen com de mica en mica se va fent justicia sobre ls que han portat la nació á la ruïna y al oprobio.

Y a tot aixó en Meco no tinguin por que hi digui res.

Y no perque signi mort, sino perque ja fa molt temps que li han arrencat la llengua y l' han lligat del cel. Y per passar això hem arribat al punt de anar-nos'n tots plegats al cel en cos y ànima.

Ara comprench perque 'n Canalejas s' ha mantingut quiet fins ara, á pesar dels grans desaires que ha rebut.

Es alló que diulen:—«Este gallo que no canta—algo tiene en la garganta.»

Y ara s' acaba de veure lo que hi té á la gorgamilla. Li demana en Montero Ríos la llista dels candidats per qual bon èxit s' interessa, y ja li ha entregada. No conté sino 35 noms: tres dotzenas me nos un.

Ara no més falta que ls fassin sortir á tota costa, pera que poguem dir:—Vaja, aquest govern té un amar tan rabiós á la legalitat electoral, que no la toca que no l' esgarrapi.

S' ha obert una suscripció per qué diran?

Per alsar un monument al famós Pare Claret, en la vila de Sallent, ahont vegé la llum del dia.

Suscriuen l' allocució tres bisbes de mitra y bácul; que son els de Tarragona, el de Vich y l' de Solsona. y tres bisbes de tarot y levita, o sigan els diputats á Corts Alejandro M. Pons, Leonci Soler y March y Fernando Huélin.

Dos tercets ben aparellats.

Al final de l' allocució s' hi lleixa la següent

Nota.—Las personas cuya limosna no baje de ciens pessetas, serán invitadas particularmente á la fiesta de la exhibición y tendrán lugar de preferencia.

Es á dir, se las posará de manifest excitant l' enveja dels que no puguen arribar als vint drets.

Y després dirán que l' Iglesia de Deu es enemiga de la vanitat!

Els atacs que s' han dirigit á la Unió republicana, els esforços que s' han fet per desorganisarla, solo servirán per enrobustirla.

Com que darrera d' ella no s' hi veu més que la disolució y l' caos per las aspiracions del país, y una gran victoria pels partits monàrquics.

Així ho han comprès els republicans aragonesos declarant traidor á qui, signi qui signi, labori en contra de la Unió. Y l' crit dels aragonesos ha repercutit vibrant en la consciència de tots els republicans d'Espanya.

Un argument que no té retop adhibit per l' insigne Mr. Briand, president de la comisió de la Camara francesa, que ha tingut á son càrrec la defensa de la separació de les Iglesias del Estat:

Hem procedit á la separació respectant el dret de las conciencias y la llibertat del culte. Ara si la Iglesia no pot viure sense l' concurs del Estat, se n'ya que l' Iglesia es morta.

Y podia haver afegit:—«Així morts no se 's protegeix; als morts se 's enterra.»

Bona idea la que ha tingut *El País*.

Se necessita socorre als famelichs de Andalusia y faltan quartos? Donchs apliquis á la crisis agraria de aquell país la subvenció de vuit milions que co bra la Trasatlàntica per haver contribuït á la perdua de las Filipinas.

No per això se 'n haurá de anar al llit sense sopar l' il·lustre Marqués de las Cinquillas, com se n' hi van l' immensa majoria dels jornalers andalusos.

Una frasse de 'n Lerroux á propósito de l' Assemblea nacional republicana que ha de reunir-se avuy á Madrid:

Sense en Salmerón no forà possible la Unió, y jo la vull ab tota l' energia de la meva ànima, per que ella 'ns portarà á la Revolució, ó quan menos mantindrà viva en nosaltres l' esperança de ferla.

Aixis parlan els homes qu' emplean la seva activitat traballant en tots els terrenos, ben distints dels que fugen sempre de compromisos, per exercir solament el dret de la critica estéril y de la censura impertinent.

Pero el poble coneix als uns y als altres, y sab ab qui ha de anar.

Dos datos que's donan castanyas:

Durant l' últim mes de juny, l' Estat ha recaudat 1.202.506 pessetas més que durant igual període del any anterior, en el que la recaudació de juny ja va ser més alta qu' en el mes de juny de 1903.

Aquest es l' un.

En totes las línies dels ferrocarrils d'Espanya baixan els ingressos. Los del Nort acusan en lo que va d' any una disminució de més de dos milions de pessetas sota la suma recaudada en igual període del any passat.

Aquest es l' altre.

Aquests datus, com he dit, se donan castanyas. Y no obstant son molt lògichs y fins á cert punt se complementan.

Precisament una de las causes de la creixent miseria del país, es la insaciabile voracitat del Fisch.

Y això durarà fins y á tant que la llimona no tinguí una sola gota de such.

Parla l' admirable Alfredo Calderón, en un article hermós com tots els que brollan de la seva plomada privilegiada:

«A què canalizar si basta fer rogativas per obtenir la pluja? A què esforçar-se en tenir bons governs, si Deu ha de remediar els desacerts dels dolents? Pera que prevenir las guerras, si la Provividencia al nostre prech, ha de posarhi fi otorgantnos la victòria? Pera que observar cuidadosamente els preceptes de l' higiene, si una súplica oportuna pot fer-nos recobrar la salut perduda? A quin fi refreñar las nostres passions y reprimir els nostres de sitjos si un punt de contricció equival per la salvació eterna á una vida entera de austerior, privacions y sacrificis?

Y com fer oracions, rogatiwas y votos es infinitament més fàcil que canalizar, higienizar, preveure y traballar, la nostra nativa peresa troba per extrèm còmodo encomenar á la Providència la tasca de suplir els desfalliments del propi esperit.

Això es lo que passa á Espanya. Tot ho esperem del cel. Y per passar això hem arribat al punt de anar-nos'n tots plegats al cel en cos y ànima.

L' imparcialitat electoral del nou govern ja l' estan fent ab such, y això que no s' ha de menjar fins á mitjans del pròxim mes de setembre.

A Madrid, á lo menos, ja s' ha concertat el pacte monàrquic, qu' es com si diguessim el pacte de la fama.

En virtut d' ell, se farà una guerra á mort als republicans partintse l' govern tots els llochs ab en Maura y ab en Villaverde. Lo mateix se farà á provincias per tot arreu abont se pugui.

Republicans: preparém el bastó... y quan arribi l' hora á rompre l' tupi.

SABADELL, 10 de juliol

Ens ha cridat l' atenció una correspondencia de aquella ciutat en la que s' diu que l' Ajuntament ampara y dona galons á dos tipus vestits d' home empleats en la Administració de consums. D' ch manifestar-los, Sr. Director, que no es tot l' Ajuntament ni la majoria republicana que ampara á aquesta jesuita desalmado que 'l' hi deya. El Trabajo, sino que sols es, el trust republicà, aquest trust de concejals que tot ho ramena y que fa beure d' gatet als demés concejals de bona fè. Ells son els que qu' en desprestigi del partit republicà deixan passar cosa s' a la Casa gran, que més endavant sortirán per treurels á la vergonya pública. En el trust dels que portan l' investidura qu' els obrers varen donals' hi y avuy actuan de burgesos despiadats, comportant als seus cabos de varia que escarneixin la miseria y vellesa de pares de família que per un tres de pà han de ser guardats de l' odios impost de consums. Hora es ja de que la Federació local de Societats de resistència y demés Societats progressistes aixequin una protesta y obliguin á aquest trust a treure d' una vegada al nou capo Botas y comparsa, ja que això ho reclaman l' opinió pública y el bon nom del partit republicà de Sabadell.

SAN MARTÍ DE MALDÀ, 10 de juliol

El diumenge passat nostre escarabat se las enfilà dalt del cubell mític y las emprengué contra las noyas que assisteixen al bal, dibentoshi que aquest punt es lloc de perdició y de deshonra, encomenant de un modo especial á les mares que no las hi deixin anar.

Donchs miri, senyor ensotanat, si varen ferne cas, que l' mateix diumenge després de la seva réplica va haverhi un ball tan lluit, que cregui que si hagués vist el flor de noyas que voltavan li hauria caygut la baba de alegría. Així, vaji, donchs prenen paciència y no s' amonini que jo li aniré donant compte de tots els balls que se celebren.

BELLMUNT, 11 de juliol

El dia 7 del corrent va efectuar-se l' inscripció en el Registre Civil de una hermosa nena, filla del soci de la Fraternitat D. Salvador Bartolomé. Nostre correligionari rebé la més coral enhorabona de tots els amants del progrés y de la llibertat.

En poc temps son molts els actes d' aquesta naturalesa que s' venen celebrant en aquesta població, sens intervenir-hi per res la gent de faldillars.

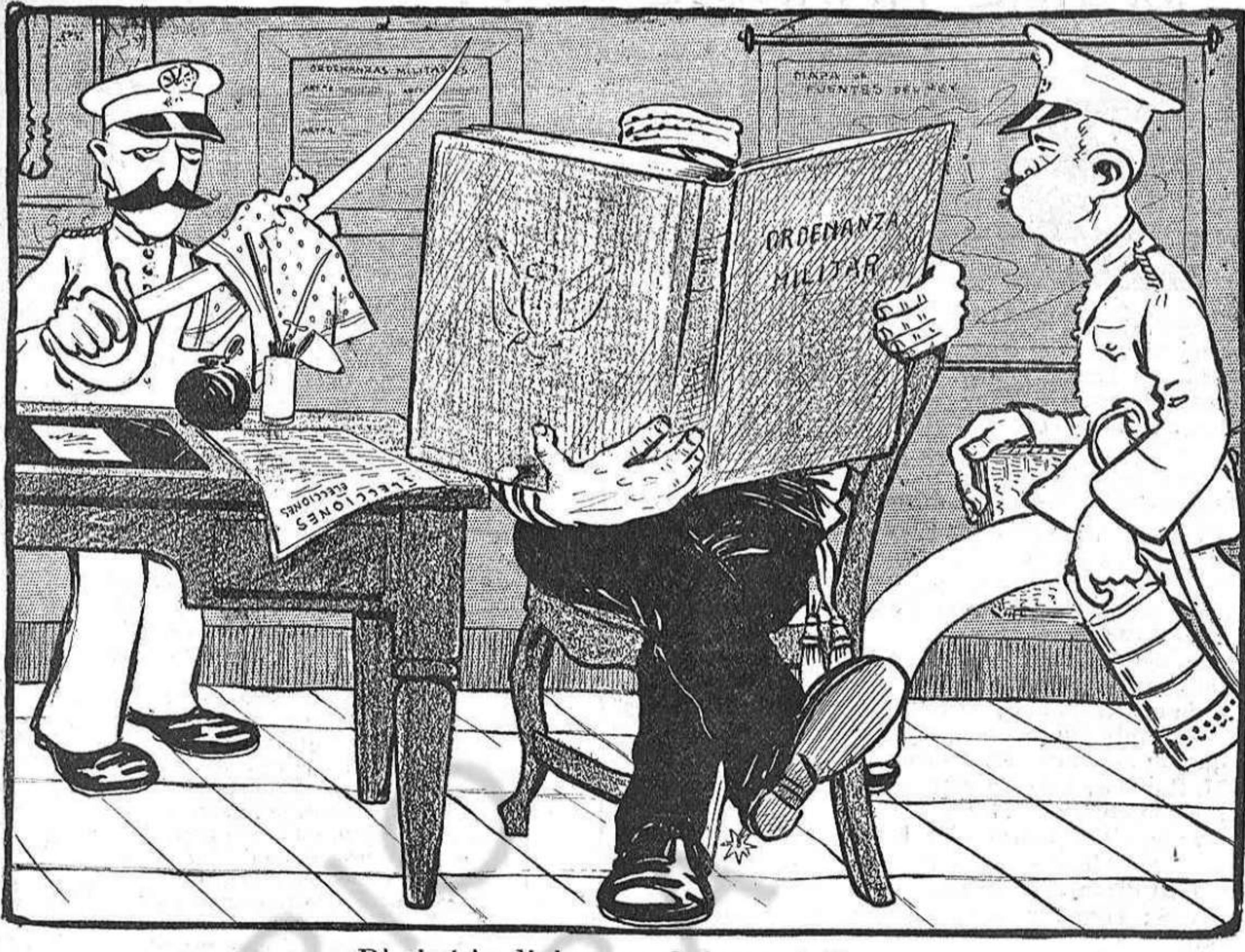
L' administració municipal està pitjor qu' en plena costa africana, aquí las lleys sois están escritas pels obrers y 's republicans, en canvi l' cacich obra al seu capricho.

Intilis son las denuncias que al home que empunya el bastó de mando se li fan respecte á accidents del treball y altres assumptos de reformas socials, en vista dels abusos que á diari cometen algunes dels burgesos ab els seus treballadors.

¿No podrà l' senyor Gobernador de la Província fer cumplir son deber al nostre monterilla?

LA CAMPANA DE GRACIA

La democracia monàrquica en acció

D' això 'n diuen un Gobern civil!

VILANOVA Y GELTRÚ, 4 de juliol

Tenim un carboner de molt salero. L' altre dia s' enfila al cubell de la parroquia de la Geltrú, començant la seva predica de aquesta manera: «Caríssimes germans meus: S' acosten las eleccions y nosaltres els catòlics d' aquí, costi lo que costi volém guanyar, encara que sigui per la forsa del tricornio y ab l' ajuda de Deu.»

Molt bé, home, molt bé; no sabíem que desde l' cubell se fea aquesta propaganda. Ja ho tindrem present pera quan sigui l' hora de véurens las caras.

PORT-BOU, 8 de juliol

Durant el prop passat mes de juny s' han verificat els següents actes civils: l' enterro de la Sra. Roseta Ayats, de 32 anys, y' l de la Sra. María Bacote, de 40, als quals hi assistí, com sempre, nombrosa concurrencia, fent el discurs ceremonial al cementiri l' President de la Junta liurepensadora local, Sr. Lloveras.

També en el veïn poble de Garriguella s' donà sepultura civilment, el dia 22 del últim juny, al consequent republicà y liurepensador d' aquell poble, D. Joan Torroella y Bonacasa, á la edat de 76 anys, y' l de 6, sis d' anys després, á sa esposa D. Catarina Cadó y Palé, de 75. Com que 'ls difunts eran els pares de nostres benvolguts corregionalistes senyors Torroella, d' aquesta població, 'ns trasladarem no pochs amics á aquella, per acompañar als vellets per última vegada. Íutil es dir que la concurrencia fou molt numerosa, assistint-hi tota la població de Garriguella, sens distinció d' ideas, degut a les simpaties qu' a quells s' havien fet acreedors.

Sent á mon entendre la principal causa dels retràs de dades notícies per usurpació de nostra anterior carta, evità la denuncia del escandal donat pel nostre capellà en la professió del Corpus, tenint en compte no abusar del espay que queda d' aquesta carta, i limitaré á aconseillar á aquest senyor que repassi bé l' articles del Còdich Civil y no intenti ficarse en llibres de caballeria, com ho feu en tal dia, durant el curs de la manifestació, obligant á variós transeunts á treure's la gorra ó l' barret, puig tal desfachatsés podrà serli premiada, y ben merescudament, y si no, ho proba y' s' convencerà; vestó no coneix el paixón de la gent y l' terreno que trepitja y 'l que veu reluih, no es rò sinó doble fals ab una capa de... hipocrisia.

SANT QUINTÍ DE MEDIONA, 11 de juliol

El diumenge, dia 9, al veïn poble de Sant Pere de Riudevilles se pot dir que la Llibertat y l' Republicanisme varen sufrir un insult per part de la clericalla y de significats catalanistes d' aquesta comarca.

Els Loyolans van celebrar la seva festa nomenada «Cor de Jesús», tenint aquests preparat un envelat á la placa, poca després de la professió, al qual assistiren oradors de pà sucat ab oli, que no feren sino llençar insults á la Llibertat.

El que més èxit alcancà fou el metge del veïn poble de Mediona, quinques frases foren corejades ab xiulets y crits de joc. ¿Què vā que no s' atrevirà á fer gala de sa por tentosa eloquència davant del auditori de la plassa de Sant Pere de Riudevilles?

CAPDELLA, 9 de juliol

Dissapate prop passat, en el veïn poblet de la Pobla de Claramunt, ab moju d' haver arribat un americano, fill del mateix, s' hi celebra una gran y rumbosa festa, en la que, ademés de dues acreditades orquestas, hi havia invitat l' armoniòs i incansable coro de poch temps organitzat en aquesta vila, «La Armonia.»

Després d' esgargamellar-se, pro molt, van ser subvençionats ab dues galetes cada hu y una copeta com un didal, de no sé què. Ja no s' hauria de dir Mariano que li agrada tant el fer ballar l' os!

¡ Shocking, senyor Lluch!

LS regidors de Barcelona, ab el gran Lluch en cap, després de concorrer á las mil y una disbausas gastronòmicas de las festes de juny, han aprofitat la visita de la esquadra inglese al nostre port pera xalarse novament l' estómach á espensas del Erari Municipal.

A una dotzena arriba l' número d' àpats celebrats ab tal motiu, y en tots ells han demostrat els aixecrits ediles la més exquisida cortesia respecte als hostes

Malas noticias

AMBRA particular de Pío X. El vicari de Cristo y l' seu secretari d'Estat sostenen un animat diàlech.

—No m' ocultis res, Merry —diu el Papa en aquest moment. —Quinás son las impreseñas que tens sobre l' assumptu?

—Dintre de la gravetat del cas, magníficas. Bala drejín tant com vulguin els radicals, en Combes avuy ja no es ministre, y alguna diferencia hi ha entre dirigir-se als diputats desde l' banch del Gobern o arengarlos desde la tribuna.

—Vols dir qu' encare confias?

—Y confiaré fins al últim moment. ¿Per qué va caure l' endemoniat Combes? Perque 'ls mateixos que l' havíen elevat al poder van espantarse ab las sevases exageracions. Desenganyeuvs, Sant Pare, ab l' Iglesia no s' hi juga impuniment, y l' que s' atreveix á ferho acaba per pendrehi mal. ¿Qué deya Sant Agustí?

—Deixa'l estar á Sant Agustí. Ara com ara, m' interesses més saber lo que diu Sant Rouvier. ¿En quin sentit està el president del Gobern de Fransa?

—Dupta, dupta molt, y ja ho sabeu vos, enemic que dupta, enemic vensut. Y la cosa s' explica. M. Rouvier, home práctich y despullat del fanatisme que dominó a M. Combes, veu clarament els perills que la separació de l' Iglesia y l' Estat portaria á la nació francesa, y avans de decidir-se á realisar aquest disbarat, s' hi pensará molt.

—Sí; pero... y després de molt pensarhi ¿qué farà?

—Enterpirá l' aprobació del projecte...

—Merry, ets un somiador. Al meu entendre, tan bona pessa es en Rouvier com en Combes...

—Beatissim Pare, sento molt haver de dirvos que us equivocau de mitj à mitj. Que l' home al davant dels radicals fa l' paperot, no ho negare; pero en el fons de la seva conciencia... Vaja, ¿voleu que us ho digui tot? Donchs heu de saber y entredre que jo, aquí ahont me veyeu, m' hi cartejaré ab ell aquests darrers dies.

—¿Es possible? ¿Y qué t' ha dit?

—Que, pesi á la pressió que 'ls exaltats de la esquerra fan en la majoria, el projecte no s' aprobará.

—¿Cóm podré ferlo aquest miracle?

—¡Ah! Aquí està l' mérit dels homes d' Estat: saber anar contra la corrent y donar el cartutxo al poble sense que aquells s' adongui del timo. Per xó, modestia apart, dech advertirvos que de molt li ha servit á M. Rouvier el meu concurs.

—L' has ajudat?

—Per sorta má y traballant com un negre. ¡Ha sigut una feyna titánica! He escrit á totas las sevases dels diputats, á totas las fillas dels diputats, á totas las amigas dels diputats...

—¡Fins això! ¡Horror!

—Pel serveý de l' Iglesia no s' ha de mirar prim. Recordeuvs de les paraulas de Sant Geroni...

—No m' marejais ara. ¿Qué 'les deyaas en aquestas cartas?

—Letra més, lletra menos, á tots venia á dirlos lo mateix. Qu' en las mans d' ellas, amigas, fillas y esposas, estava la salvació del ánima dels representants de la Càmara; que si l' objecte de separació s' aprobava, tots els diputats anirian al infern á cremar pel sigles dels sigles en cástich de la seva felonía; que la bofetada que á la religió anava á donar ressonarà pel món enter y que elles, ellas primer que ningú, per complicitat, per negligència, serían responsables de la mort de la fe y de la ruïna de la més catòlica de las nacions.

—No està mal presentat.

—Es inútil dir l' efecte que aquesta consideració ha fet en l' esperit de las damas francesas. Els diputats s' han vist assediats per tots cantons, de dia y de nit...

—¿Hasta de nit?

—Pera traballar per la Iglesia tots els moments son bons. Y tan activa, tan fervorosa, tan enèrgica ha sigut la campanya, que á horas d' ara rares son els representants del poble que conservan prou agallas per atrevir-se á votar á favor del projecte ideat per en Combes.

—¿Aixís estím? ¿Per qué no m' ho havías explicat avants tot aixó?

—Perdoneume, Santitat; pero m' pensava que sent com sou infalible, ho endevinaríau sense necessitat que us ho digués.

El Papa, en lloc de contestar, se mossegà llenyament els llavis.

—Sigui com sigui—diu després d' una pausa—resulta que tocant á n' aixó podém estar tranquil·s.

—Tranquil·síssims.

—¿Quin pes m' has tret de sobre! Perque ves, si la separació arriba á realisar-se, quinà contrarietat pel tresor romà! ¡Haver de pagar nosaltres als bisbes, als canonges, al clero...

En aquest punt de la conversa entra un criat.

—Un plech de París.

—A veure!—crida Sa Santitat, corrent á agafarlo. El secretari l' obra y li entrega.

Es una simple cartulina, una modesta targeta que no conté altres mots que aquests:

M. EMILI LOUBET

té l' honor de participar al Papa Pío X
l' efectuat divorci del Poble francès y la
Religió.

El Sant Pare y en Merry del Val se miran dolorosament sorpresos.

—¿Qué me'n dius d' aixó, noy?

—Qu' hem de renunciar á tota esperança.

—Y amanirnos pera gratarnos la butxaca, qu' es pay lo més sensible.

—Ah, nol!—respon el secretari ab molta vivesa:—D' això hem de fer de manera que se'n cuylin els bons catòlichs.

—També, per conseguirho, pensas apelar al re-

curs d' escriure á las fillas y á las esposas dels fidels acomodats?

—No: tractantse d' aquestos, escriure no més á las sevases amigas. Es més segur.

FANTÁSTIC

AIXECAT, LLATZER!

Traballa, poble, traballa!
passa fatigas y penas,
y enriqueix á la canalla
que continuament batalla
per voltarle de cadenes.

Llogra que una terra avara
produixi frufts sabrosos,
que, mal sahonats encare,
serán una cosa rara
als festivs dels poderosos.

Treu mineral de las minas
á copia de molt sofrir;
ja que inconscient no imaginas,
el mineral que trajinas
quín es l' us que ha de tenir.

Ets tu aquell que las entranys
de la terra ha de remoure;
per extreure'n or, t' afanyas;
y qui's queda ab el que guanyas
tu dona un grapat de coure.

Sense dir qu' estàns canstat
fes corra las vagonetes:
que 'l metall que has carregat
s' ha de convertir aviat
en balas y en bayonetons.

Es urgent, en necessari
que's fabriquin armaments;
y pay pobre esclau del salari
si cansat del teu calvari
proclamas els drets que tens!

L' arma per tu construïda
y l' plom que tu has arrençat,
se'n cuidarán desseguida
d' arrebassarla la vida...
iper haverte rebelat!

Traballa! Aixeca edificis
luxosos, monumentals;
qu' en pago als teus sacrificis,
te donaran els hospicis,
las presóns y 'ls hospitals.

¡Baixa al centre de la terra!
¡Embruteix-te en el tallé!
Si ets soldat, ves á la guerra;
y al tirà que al jou t' aferra
no li faltis pas en red.

Procrea sens mirament;
tenir fillas es molt hermós
y ademés molt convenient,
perquè no 'ls hi falti gent
a n' els teus explotados.

[La prostitució s' imposa!
¡S' han de mestener soldats!
Y per l' una y l' altra cosa,
estàs ta filla, ta esposa
y tots fills idolatrats.

Venera á aquells que t' enganyan
perquè t' volen governar;
y que poch á poch t' escanyan,
puig tots ella tan sols s' afanyen
per poder viure y medrar.

Passa fatigas y penas;
sufreix manso y resignat
als tiráns de totas menas,
y soporta las cadenes
que tu mateix t' has forjat.

No es just que visquis així,
voltat de pena y dolí;
mes, ab el teu procedi,
abandonas el camí
de la teva redempció.

Pensa, donchs, que ha arribat l' hora
de que demostris qu' ets;
deix' la tasca embrutidora,
y emprén, sense cap demora,
la defensa dels teus drets.

Com l' hom del bíblich passatje,
tu també estàs mort temps hâ;
mes, ¡aníma't! ¡Pren coratje!
que ja es aquí el personatge
que t' ha de ressuscitar.

Deixa aquesta sepultura
hont la infamia t' ha enterat;
que l' nou mestre t' assegura
darte una vida futura
de pau y de llibertat.

Creu á qui torna á la vida
y segueix sens dilació,
per gosar plahers sens mida;
aixecat, Llatzer! ¡Que t' crida
la nova Revolució!

J. USÓN

Dos homes honrats

L' més gràs, de riatlleta bonatxona, li
deya al seu veih de taula, qu' endra-
pava á crema dent, sense pararse á
mirar lo que anava deixant sobre la
taula 'l mossó del hostal:

—Desenganyis, mestre: el robo
serà sempre un crim.

—¿Vosté será propietari, veritat?

—Sí, senyor; soch propietari, gracies á la meva
constància, als meus estalvis y al meu treball.

—¿Será industrial?

—Industrial y ademés comerciant.

—Ah! Molt bé. Ja ho suposava.

—Y vesté, qu' quins negocis se dedica? Te cara de
bolsista.

—Llavoras no tinch cara de lo que soch: me de-
dio a robar.

—Tal com li dich.

—[Caratuts!] Y sembla que n' està orgullós.

—Tant com pugui estarne vesté de dir qu' es com-
erçant y industrial.

—Veuará, entenemos: jo meu negoci es legítim!

—Ho sé: casi tan legítim com el meu, encare que
no tan digne.

—¿Cóm s' entén aixó?

—Tal com soña. No es tan digne perque es menos
exposat y més hipòcrita. Jo robo tenint la llei en
contra, y vesté roba al amparo de la mateixa llei.
Quan ven no dona'l pes, ni paga la mida quan com-
pra. Venent no repara en envenenar á la clientela...

—Veuará: es un contracte lliurement estipulat... A
ningú faig comprar per forsa...

—Sí, sí... Pero al fer el pacte 's parla de certa ca-
litat, de certa mida y de cert preu...

—Es que...

—Deixim parlar, y després parlará vesté, si vol,
fins el dia del judici.

—Oh, es que lo que vesté diu no 's pot sentir.

Menjant estava tranquilament quan vesté m' ha
dirigit la paraula. Jo soch més franch que vesté, y
per això del meu negoci 'n dich robo... Per lo que
respecta á la industria, vesté no m' negarà qu' em
plea matèries dolentes pera vendre 'ls articles com
á bons, y que als seus operaris apenas si 's dona l'
cinch per cent de lo que produxeixen.

—Si que la faríam bona 'ls comerciants, venent al
preu que comprém!. Ja 's lluhíra 'l pès als industrials
si las primeras materies ens costessin els diners
que 'n trayen de la producció..

—Farfar un mal negoci, tal com jo 'l dia que tor-
no á casa ab las butxacas buydas.

—Es que jo trabalho.

—Igual que jo, y més personalment que vesté, per
quant mentres vesté...

—No, senyor; vesté roba.

—Segons lo que vesté entengu per robar.

—Roba 'l que s' apoda *ab violència* de lo que no
li pertany.

—Ah, vaja! ¿De manera que 'l ladratre's diferencia
del negociant en que aquest roba *pacificament*? En
aquest cas, no m' negarà qu' el segon es una decadi-
ència del primer. Vestés son els exèrcits de merce-
naris sense valor pera robar á mà alira. Han legal-
itzat la falsificació y l' escamoteig. Millor diria si
digües que han pervertit l' art de robar, y que per
anti estètichs, quan no per altra cosa, mereixerian
anar á la presó.

El ladratre y l' comerciant s' aixecaren de la taula
sense ni més saludarse.

Al any, l' un se trobava á presidi, fora de la llei,
per haver robat una cartera, y l' altre feya lleys en
el Parlament, perque havent jugat á la baixa en combi-
nació ab el ministre d'Estat, guanyà molts milions
y pogué representar al país ab el diner que havia
sustret á numerosas famílies, que visqueren després
en la miseria.

OCTAVI MIRBEAU

CARTA

A N° EN GERONI PELACANYAS

(ab motiu de las festas de Barcelona)

«Poch podrá dirte, Geroni
del resultat de las festas,
perque, noy, han fracassat.


Per mi ha estat una protesta
feta pels bons forasters
escamats de lo de sempre.

Per veure quatre pendons;
descoloridas banderas;

la Rambla plena de llums

(que com á tals se exhibeixen);

traviesas que van guaririts
que 's

Balans

SALMERÓN:—Els partits monàrquichs triturats y impopulars: aquest es el resultat de la política de la Unió republicana. ¿Hem de continuarla?
EL POBLE REPUBLICÀ:—¡Ab tota l' ànima!

es á dir, «los mismos perros con diferentes cucharas.»

Si'l Gobern me dona un cárech,
el pendré per no fé'l raro;
pero si acás no me'l dona,
iquina dissidencia li armó!

Tan sovint barcos inglesos,
la vritat, no'm xoca gayre.
Preguntan ¿per qué?... Per res,
pero... *cordaos del Maine!*

Tras del Juliol ve'l Agost,
tras del Agost ve'l Setembre,
tras dels nuvolots d'Octubre
 vindrà'l xáfech del Novembre.

El vell Montero estudia,
estudian els que'l voltan,
estudian nèts y gendres...
iquina gent més estudiós!

El Gobern y un servidor
segúim ben distinta marca:
el no més pensa ab l'estudi,
jo no més en fer *Campana*.

Una esquadra cada dia
y unas festas cada mes,
per un regidor dels nostres,
iquina vinya, caballers!

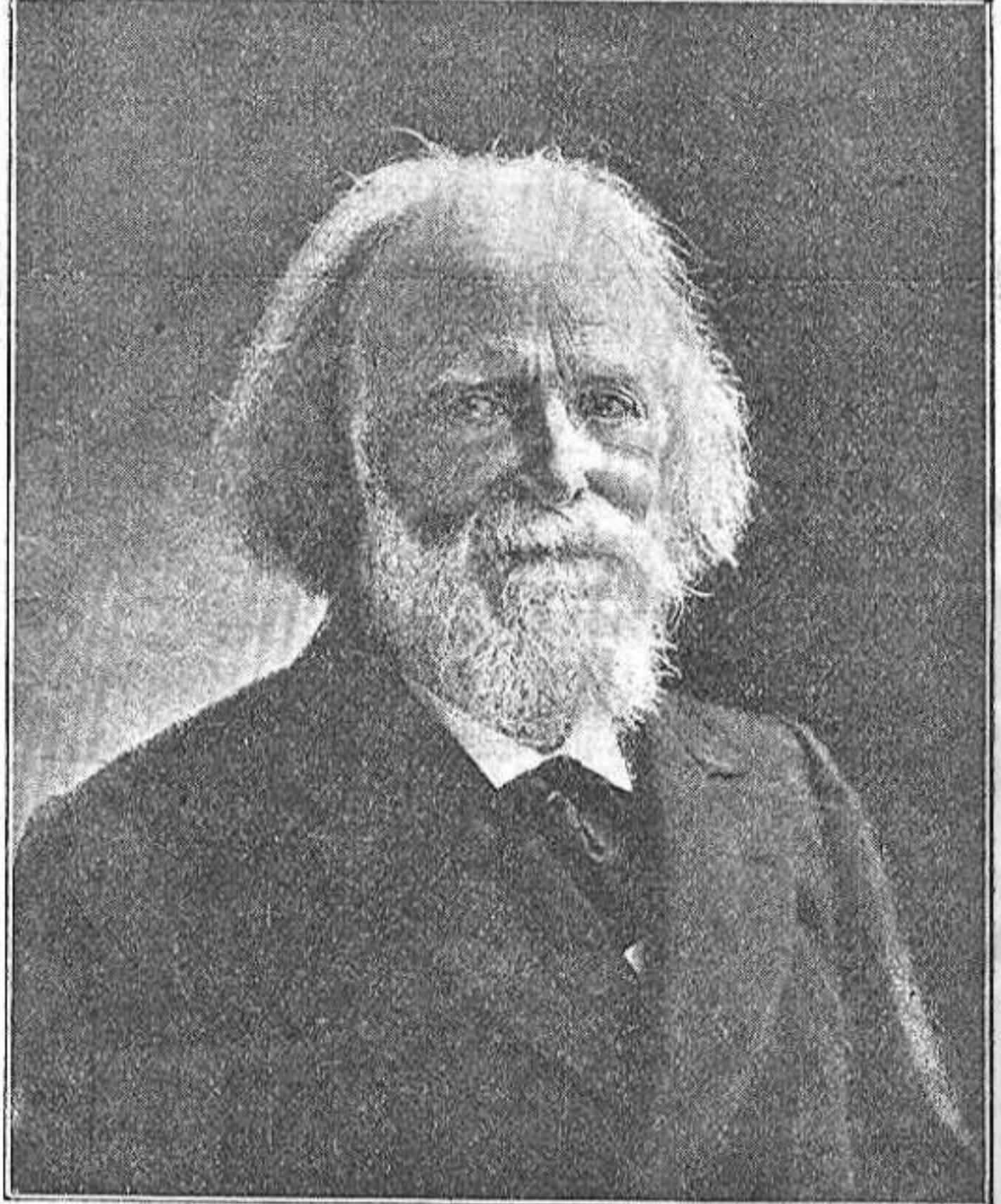
En vista de lo que passa,
si jo fos canalejista,
daría'l adeu al jefe...
y me'n'iria allá hont guisan.

En Maura y en Villaverde
jugavan al trenta-huit;
s'hi acostá en Montero Ríos
y 'ls va deixá'l pliatet buyt.

Vaig sembrar tres carbasseras
en un'horta de Galicia,
y miréu si es bò'l terreno
que m'han sortit... tres ministres.

«Ets gallego, ab don Eugeni
tene llasons de parentesch,
y no t'han dat cap empleo!'
(Ves al dimoni! No't crech.)

L. WAT

ELISSEU RECLUS

En el mon laich hi caben els
sants, Elissee Reclus es un d'
ells y es precis canonisarlo
desde l' endemà mateix de la
seva mort.

Fill d'un pastor protestant,
nasqué l'any 1830 a Sainte
Foy-le-Grande (Gironde-Fran-
sa), distingüit desde sa in-

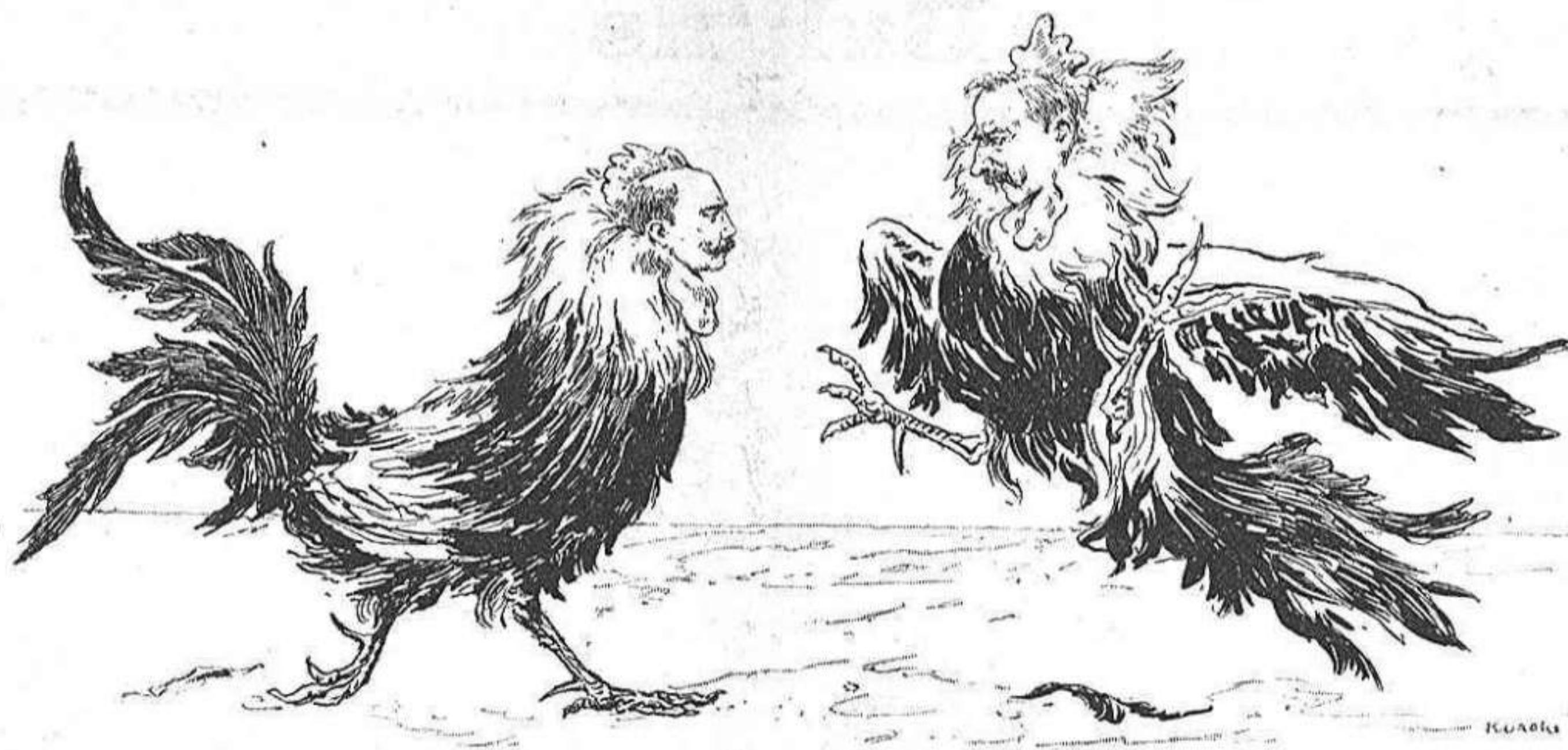
fantesa per son amor á llibertat y la seva adhesió
á las ideas republicanas.

El cop d'Estat del 2 de desembre de 1851 l'oblí-
gá á desterrarse de Fransa. Emprenugué llarchs viatges per Inglaterra, Estats Units y América del Sud, ahont practicó estudis geogràfics de la major im-
portancia. Al any 1857 tornava á París, fentse un
nom respectable ab sos articles publicats en la
Revue des Deux-Mondes y *Le Tour du Monde*. Tan
gran resonància tingueren sos escrits sobre la gue-
rra de secessió de Nort Amèrica, en els quals defensà
la causa de l'abolició de l'esclavitud, que'l go-
bern del gran Lincoln, á més de donarli las gràcies
de tractats de recompensoa ab una suma important.
No nadava Reclus en l'abundancia, ans bé passava
moments de verdadera penuria, y refusà aquella
suma, alegant qu'ell escribia sols en defensa del
dret y la llibertat, y que la satisfacció de ferlo era
l'única recompensa que ambitionava.

En odi al despotisme del Imperi, en 1869 s'affilió
á la Internacional de Trabajadores. Quan el siti de
París, formà part de la Guardia Nacional, negantse
á acceptar cap grau. Ingressà després en las compa-
ñías que, baix la direcció de Nadar, tenían al seu
cárrech el servei de aerostàticos, y'l seu zel, duran-
tes las tristes horas del siti, no fiaquejá ni's des-
mentí un moment.

Al estellar la revolta comunista, publicà en Cri-

Armonias ministerials

EL GALL ROMANONES:—Vingan 12 milions de pessetas pera tapar la boca als afamats d' Andalusia!

EL GALL URZAIZ:—¡No dono ni deu céntims! Necesito els diners pera pagar las ces-
santias y 'ls atrassos dels pobres ministres.

du Peuple un notable manifest, invitant al Gobern
á la conciliació, á fi d'evitar la efusió de sanch. El
dia 5 d'abril, mentres ab altres guardias nacionals
practicava un reconeixement en els alts de Chatillon, caygué presoner dels soldats de Versalles. Fou
enviat á Brest abont permanesqué set mesos detingut. Allí, durant la seva detenció, s'dedicava á donar
llissons de matemàtiques á sos companys de cau-
tiverio.

Condemnat á deportació per un consell de guerra
un número de homes eminents, entre 'ls quals s'hi
contavan Darwin, el professor Williamson y Lord
Amberley reclamaren el seu indult, en nom de la
ciència y la civilisació. «Un home com Elissee
Reclus—deyan—que tant ha fet per la literatura y
per la ciència, y que tant pot fer encare, no pertany
al país que l'ha vist naixer sino al mon enter, y al
reduirlo al silenci y enviarlo á consumires lluny
dels centres de la civilisació, la França no faria més
que mutilarse y amoniar la seva influència legítima
en el mon.» Mr. Thiers no's mostrà sort á tan
calurosa reclamació, conmutant la pena de deportació
per la de desterro.

Reclus se refugiá á Italia y posteriorment á Bélgica,
ahont reanusa sos sebis trabals. Allí començà
á escriure sa magistral *Geografia Universal*, en la
qual l' eminent escriptor emprengué la descripció y
l'estudi de tota la terra en sos múltiples punts de
vida de geògrafo, historiador, moralista y econo-
mista. L'obra es colossal y li exigí una tasca de
20 anys. Ella sola bastaria á la seva glòria. Pero
poden citarse ademés com produccions notables
fillas de la seva ploma: *La Terra*, descripció dels fe-
nòmens de la vida del Globo; *Historia de un Torrent*;
Historia de una Montanya, y *La Terra y l'Home*,
sa creació definitiva, que al morir deixa en curs de
publicació y completament terminada.

En l' Universitat nova de Brusselas venia desem-
penyant la càtedra de Geografia.

Elissee Reclus, home piadós y bò, generós y des-
interessat, era un anarquista convensut. Tenia en
horror els crims terroristas, tant com venerava las
ideas emancipadoras. Ell mateix las practicava ab
una fidelitat irreprochable. Signé sempre vegetariá,
no concebint que l'home pugui alimentars'e de
sers animats que tenen dret á la vida, convertint el
seu estómach en una espècie de cementiri. Quan
arribá l' hora de donar marit á las seves fillas, ho
feu prescindint de tota intervenció religiosa y civil.
Reuni patriarcalment als nuvis á la seva taula, y 'ls
declarà units, sense més que proferir la frasse sagrada:
«Creixeu y multiplieu vos.»

Portá sempre una vida modesta y sobria. Els
guanys que li proporcionava sa professió d'escrip-
tor y catedràtic els aplicà al remey y consol dels
desgraciats, que may en v'acudiren á ell.

Reclus fou un sant. Un sant que no creya en Deu.
Pero creya en l'Humanitat.

P. DEL O.

¡Tupinayre, alerta!

Mentre el brau tupinayre
se descrisma traballant,
á Madrid, entre 'ls de l'olla,
iquina gresca s'está armant!
A vagons y arribant
bandadas de pretendents
que saben qu' en aquests cassos
cal aprofié 'ls moments.
¿Qué demandan? ¿Llochs? ¿Empleos?
¿Crees? ¿Prebendas? ¿Entorxats?...
Ab molt menor s'acontentan:
idesitjan ser diputats!

Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:
ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

A fer cas de lo qu' ells diuhen,
volen l'acta, no per res,
sinó per mirar pel poble
ab complert desinterés.
La crisiis que 'ns aniquila,
l'estancament começzial,
tot se deu als eterns errors
del sufragi universal.
Aquí, si volém salvarnos,
hem de rompre 'ls motillets vells
y en les eleccions vinents
ferlos diputats á 'ls ells.

Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:
ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

L'antessala del ministre
está plena de senyors,
tan sobrats de bons propòsits
com escassos d'electors.
L' un arriba de Galicia,
l' altre v' del Ampurdà,
l' altre es madrienyano autèntich
de la calle d' Alcalá.
¡Cóm s' agitan tremolosos,
entre 'l temor y la fe,
esperant que 'l porto 'ls digui:
—Don Fulano, pase V.

Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:
ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

El senyor García Prieto
un á uns va rebent.
—Segui y digui lo que 'l porta.
—Prompte ho veurá: es un moment.—
El pretendent li pondrà
l'estat trist de la regió,
y li enseanya deu ó dotze
cartas de presentació.
—En resum —dú el ministre:—
Que vosté... —Ho ha endavant:—
de no haverti grans obstacles,
voldrà ser diputat.

Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:

ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

Enterdit per las protestas
que 'l pobre aspirant li fa
y veient el cunill dócil
que un cop elegit serà,
—¿Té forças en el districte?
pregunta 'l ministre al ff.
—Si vosté vol apoyarme,
m'atreveix a dir que sí.—
Riallas, novas promeses...
No sé... tal vol'la... veuré...
fins que 'l senyor Prieto exclama:
—Nada... i'l encasillaré!
Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:
ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

Y'l tupinayre traballa,
traballa sense pará,
preveyent els grans pedidos
que dintre de poch obrà.
¿Qué vol dir que 'ls caps de colla,
fent còmicas contorsions,
parlin de las manos limpias
que hi hauré en las eleccions.
Manos limpias entre uns tipos
qu'en sa vida han fet res net!
Manos limpias á la terra
de 'n Romero y en Moret!
Tupinayre, 'ls jorns de tráfech
son ja vehins:
ves de tenir prompte llestos
forsa tupins.

C. GUMA

El problema andalús

ANDALUSÍA AL JEFE DEL GOBERN:
(Telegrama urgentissim)

ENYOR President: Això no pot anar.
La gent s'está morint materialment
de gana. La depreciació dels products,
las malas culturas, las condicions especials del terreno, tot
això junt y combinat fà que la miseria s'extengui pavorosament,
amenassant produir una catàstrofe. Hem tingut
ja la *Mano negra*. ¿Es que vosté desitja que tinguem la *Mano azul*, ó la *Mano roja*, ó la *Mano de*
qualsevol color, pero que indubtablement serà un
color bastant fosch? Si'l Gobern vol evitarse un
disgust, urgeix que 's preocipi d'aquest problema.

Apenas don Eugeni ha rebut el telegrama, con-
voca als ministres á Consell extraordinari.

—¿Saben, apreciables senyors, lo qu'está passant
á Andalusia?

—¿S'ha aixecat una partida *latro facciosa*?—
—No; pero, no se'n burlin: al pas que aném,
poch deurá tardar á aixecarse. La gana està fent de
les sèvas entre aquella gent, y ja saben vostés que
la fam es mala consellera.

El ministre de Agricultura demana la paraula.

—Jo, senyors, soch de parer que ab una petita
cantitat que dediquem a remediar la situació d'
aqueells desditzats, estarà resolt el conflicte.

—¿Quànt li sembla que 's necessita per això?

—Una dotzenata de milions de pessetas.

—Borrangol...

Uns ministres s'hi oposan, els altres també; però
don Eugeni treu el Sant Cristo gros de la seva auto-
ritat, y 'l crèdit de dotze milions de pessetas es de-
finitivament concedit.

—Qui 's repartirà aquests diners?—pregunta

«l ilustre canonista» que, com gat vell qu'es, des-
confia de la seva propia sombra.

—Jo—contesta en Romanones, agafant resoltau-
ment la maleta y dirigintse á la estació.

J' tením l'home á Andalusia.
L'espectacle es realment deplorable. Lleguas en-
ters de terreno sense cultivar; arbres migrats y
completament orfes de fruta; camps d'herba seca,
que l'sol estival recrema com una maledicció. Ajas-
sada y aquí y allà, la gent contempla aquell quadro
ab musumana indiferència.

—Morir debemos—diuhens uns.

—Ya lo sabemos—contestan altres.

Y tornan á tombars'hi, com si ja ho tinguessin
tot fet.

La presència de 'n Romanones sembla treure's
del seu ensopiment legendarí.

—¿Qué ve á ferhi vosté aquí?

Per tota resposta, el ministre sacseja la maleta.

—Quartos?

—Y no poches.

—Son per nosaltres?

—Sí; el Gobern m'ha donat la honrosa comissió

de venir aquí á repartir-los.

—Hermosa ideal *Con oro, segóns va dir en Zorri-*

lla, nada hay que falle.—

Y com moguda per un colossal ressort, tota l'
Andalusia s'aixeca.

—Ens portan diners! Diners en gran! Ara sí que
anirém bé!...

Instalat á Sevilla—de totas las capitals andaluses,

la que ofereix més comoditats—el conde de Roma-

nones procedeix á la repartició dels fondos.

—A veure—diu dirigintse al seu secretari:—

—¿Quàntas provincies hi ha á Andalusia?

—Vuit.

—Dimontrial... No'm creya que fossin tantas. De

tots modos... recordi que portém dotze milions...

—¿Com podríam distribuir-los?

—Per mí, lo més equitatiu seria entregar un mi-

llió y mitjá á cada província.

—Y així vindrà just?

—Matemàticament. Vuit per un y mitjá, cointiho

com vulgi, veji si no fan dotze.

—Mans á la obra, doncs, y que vajin l'una da-

rera l'altra presentantse las vuit provincies. ¡Ór-

doba!

—Presente.

—Si es servida: un milió y mitj de pessetas pera subvenir á las seves més apremiants necessitats. Málaga!

—Aqui 'm té.

—Prengui aquest mi jò y mitj de pessetas, y á viure!... ¡Granada!

—Servidora...

—El seu milió y mitj.

Y així successivament, totas las provincias andaluses van rebent el magnífich regalo que la na-ció ha tingut á bé fels'hi.

ANDALUSÍA AL JEFE DEL GOBERN:

(Telegrama urgentíssim)

«Sanyor President: Això ha anat com una seda... Els dotzena milions repartits han fet miracles... La gent menja, beu, riu, balla, canta, toca peteneres, seguidilllas y soleá... No hi ha andalus que no be-neixi al Ministeri y á tots els seus parents y suc-

cessors, presents y futurs, fins á la quinta generació. «Lo que ara convindria es no dormir-se sobre 'ls llores, y perseverar en aquesta tática.

«Ab una dotzena de milions cada quinze dies, problema resolt.»

A. MARCH

ALTRE COP

Ja tenim al candelerol altre cop als liberalis després de una temporada que no havien governat, y si bé abrigan propòsits excellents, y tan bons plans, es de creure que, com sempre, lo promés no cumpliran. Y seguiré en igual modo ó pitjor, tal volta, encar com havén seguit fins ara ab els altres governants; que lo qu' es la pobra Espanya no s'aixecarà pas may mentres en comptes dels metges, la cuydin els menescals.

PERE PAU

OBRE'l nombrament del nou governador de Barcelona, que ha donat lloch á tants y tan desfavorables comentaris, va dir en Montero Ríos.

—Ha sido cosa mia: yo solo soy el responsable y creo haber acertado.

Si en lloch de ser catalans fossim gallegos, tindriam dret á ser mal-pensats, y li diríam al President del Consell:

—¿Qué no ho reparas que tota aqueixa oficiositat te traeix? Encare que tu siguis director de la Companyia, hi ha 'l traspuente qu' es el qui disposa la entrada y la sortida dels personatges... Y 'l traspuente es invisible... El traspuente traballa entre bastidores. Podém no veure'; pero 'l coneixem pels seus actes.

La situació conservadora ha deixat com á recort la tala dels Jardins del Retiro de Madrid, á benefici de unas fincas urbanas que 'l Sr. Maura y 'l seu germà posseixen en aquells andurrials, y que avants de talar els jardins se trobaven en una espècie de carreró sense sortida.

Lo que dirà l'Amo Toni:

—El patriotisme ben entés, comensa per un maix.

A Murcia s'han amotinat els malats del Hospital, desesperats de la falta de medicinas, llum y alimentació.

Si per la falta d'aquests elements hi hagués dret á amotinar-se, Espanya s'convertiría en un immens hospital de Murcia.

Perque de medicinas pera 'ls mals de la nació no se'n troban; de llum que la guibi no se'n veu en lloch... y l'alimentació es lo que més escasseja.

L'arcalde Lluch s'ha despedit de la vara de una manera alegre: convidant als marinos inglesos, organitzant festes y banquets á tot drap.

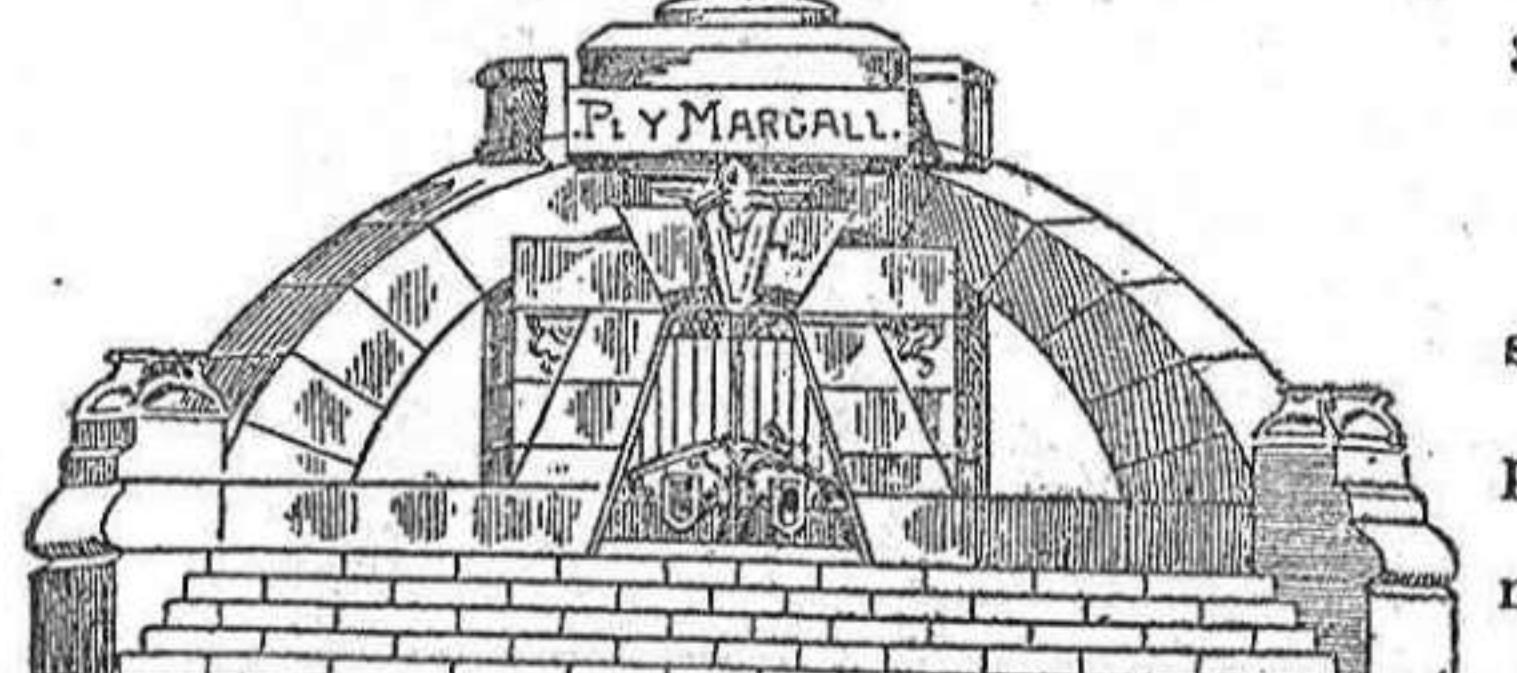
Y en tant, altres inglesos que no son marinos, els inglesos de la Pubilla estan rabiosos porque no poden cobrar.

Una frase que s'atribueix al arcalde de las faraneras:

—Sr. Lluch —li digueren—miri que no 's pot pagar el cupó.

—¿Qui parla aquí de cupons?—va respondre tot enfadat.—De capón, no més que de capón vull jo que 's parli. Es més propi del Hôtel de ville.

Al gran Pi y Margall

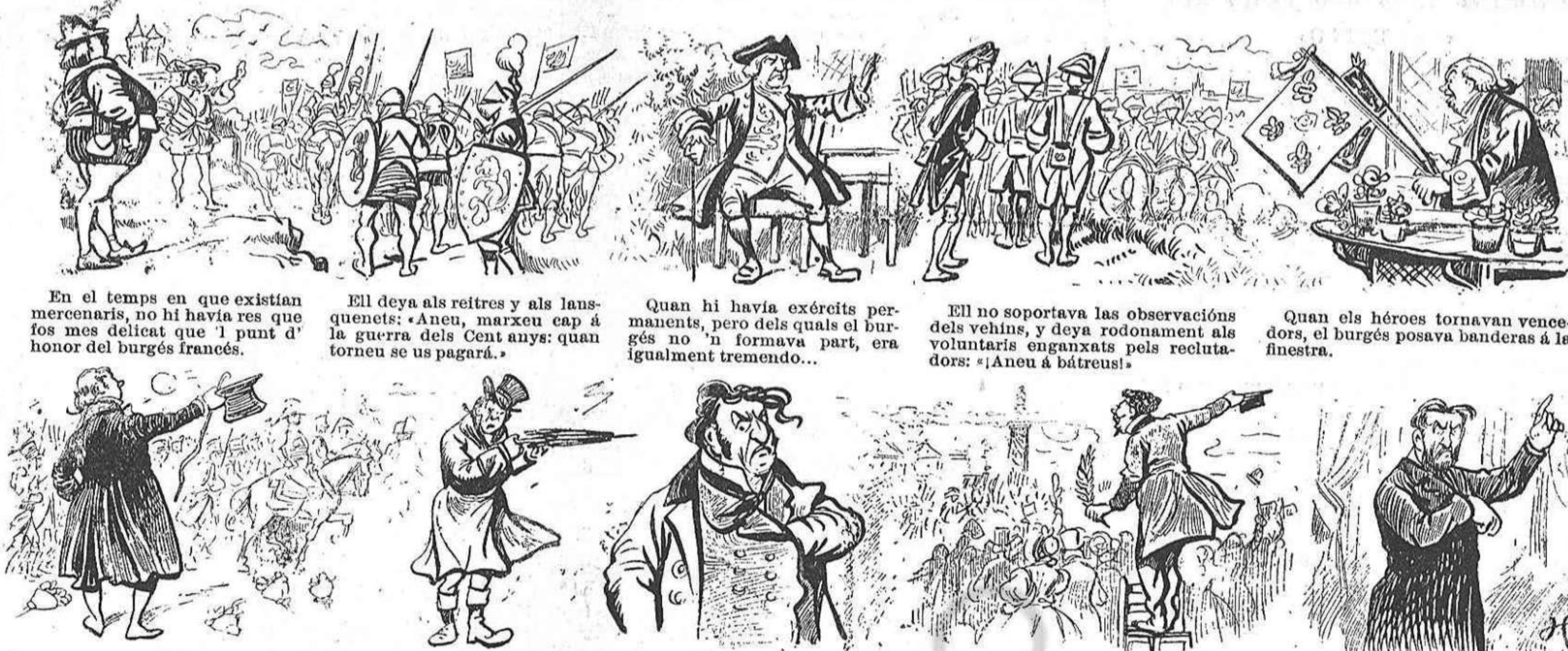
PROJECTE DE LA SEPULTURA

que pera guardar las seves despullas va á construirse en el cementiri civil del Est, de Madrid.

Las Asociacions catòlicas barceloninas, al objecte de apartar als individuos de las classes populars de determinates establiments, han montat un servei de missioneras, que vajin á trobarlos, invitants los á assitir á conferencies que 's donan en locals fancats. Entre aqueixas missioneras ó ganxeras, diuen que n' hi ha de guapíssimas.

LA CARICATURA AL EXTRANGER

El burgès pacifich

En el temps en que existian mercenaris, no hi havia res que fos mes delicat que 'l punt d'honor del burgès francés.

Ell deya als reftres y als lansquenets: «Aneu, marcheu cap á la guerra dels Cent anys: quan torneu se us pagaran.»

Quan hi havia exèrcits permanents, però dels quals el burgès no 'n formava part, era igualment tremendo...

Ell no soportava les observacions dels veïns, y deya rodonaument als voluntaris enganxats pels reclutadors: «Aneu a batreus!»

Quan els héroes tornavan vencedors, el burgès posava banderas a la finestra.

Avuy el burgès ha d'anar á les flas, el seu fill també... y troba que la guerra es una cosa abominable y que a tota costa 's deu evitar.

Durant tot el període del Imperi, el burgès, que no anava á Austerlitz ni a Wagram, trobava que les gue-rras eran admirables...

Quan en el moment de Waterloo se 'l va invitar á allistar-se, va preferir deixar enfonzar la dinastia...

Al abrill del servei militar, el burgès despreciau á Lluís Felip, que temia els horrors de la guerra.

El burgès, al marxar y á la tornada dels héroes d'Alger, de Crimea, d'Itàlia ó de Méjich, feya iluminaria.

Cassat al vol:

—Qué te 'n sembla de la reunió electoral celebrada pels perdigots á Ca'n Güell?

—¡Que vols que me'n sembli!.. Que no son sols ella els que van al Carrer Nou de la Rambla á fer senyors.

Ha sigut trasladat á un'altra Audiencia l' fiscal Sr. Pozzi.

Sempre m'ho vaig pensar que aquí no hi criaria molsa. Era massa gurmant. Per tot arreu veia delictes y crims. Se desdejunava denunciant á un periódich, esmorzava processant á un obrer, dinava negantse á autorizar la llibertat provisional de un processat, per més bona fiansa que prestés, pera berenar tornava á denunciar á un altre periódich, y pera sopar tornava á processar á un altre obrer.

Si arriba á estar algun temps més á Barcelona, no més en paper sellat d'ofici arriuava al govern.

Al marxar en Maura de Madrid, camí del seu estiuheig, molts dels seus amics anaren á la estació, despedintlo als crits de: ¡Viva nuestro jefe!

Es la primera vegada que com á tal l' aclaman. Y per ferho han tingut la humorada d'esperar á que se'n anés d'Espanya.

Sovintenjan á Barcelona 'ls robos á les iglesias. De primer va ser robada la de Sant Jaume, á continuació la de Santa Mònica, y per fi de festa la de Sant Miquel de la Barceloneta.

¡Y 'ls sants tan tranquilis, sense moure's dels seus altars, sense donar el crit de j'lliades!.. ¡badant sem pre!

Casi s' diria que hi troben gust en aqueixas exposicions. Per lo qu' ells se'n aprofitan dels diners de las iglesias, que se 'ls emportin els lladres!

L'emigració va en augment. Tothom qui pot fugir de la miseria. Brasses útils que aquí podrian emperar se'n van á fecundar terras estrangeres.

—Es que aquí no hi ha terras per cultivar? Vejemho.

Comprén Espanya 50.451.000 hectàrees, de las quals no se'n traballan més que 18.600.000. Ne restan, donchs, en estat improductiu, la friolera de 31.851.000. Casi las dos tercera parts de las existents.

—Y donchs perque no 's traballan?

Senzillament: primer: per la mala organisació de la propietat, en virtut de la qual hi ha qui detenta grans extencions de terrenys; y en segon lloc per la duresa ab que l' Hisenda tracta al infelís traballador.

En aquestes condicions la vida s'fa impossible. Y al mateix temps que un riu de sanch s'esmuny d'Espanya, terras innombrables que podrían convertirse en un foc de riquesa, se transforman en desolats hermots.

No poden queixarse 'ls cubans dels resultats que 's dona la naixent Repùblica.

La exportació de sucre y tabaco va aumentar l' any passat en proporcions colosal, igual que la importació. L'Estat al finalizar l' any tenia en caixa 31.675.000 ors.

Y fins á tal punt es bona la Repùblica, que ningú se'n vol anar del món pera disfrutarla més temps. Y en cambi per venirhi á gosarla, casi hi ha empentes.

¡Quina llisso està oferint l' antiga colonia á la mare Espanya!

Las Asociacions catòlicas barceloninas, al objecte de apartar als individuos de las classes populars de determinates establiments, han montat un servei de missioneras, que vajin á trobarlos, invitants los á assitir á conferencies que 's donan en locals fancats.

Entre aqueixas missioneras ó ganxeras, diuen que n' hi ha de guapíssimas.

Sent així es indubitable que farán molta forrolla, sobre tot si 's resignan á ser elles mateixas las que donguin les conferencies, en local tancat y á solas ab cada un dels homes que conquistin.

En aquestes condicions, y sempre que la missió valga la pena, jo mateix me deixo conquistar una vegada cada dia.

ESPURNAS

Los gallegos en Galicia hacen una procesión; llevan un Prieto por santo y un Montero por pendón.

No sigueu impertinentes, deixeu-lo està 'l Concordat: ara que ja ningú hi pensa, i per qué tornar-se á parlar?

Va acostarse en Canalejas á la font del pressupost, y al donar 'l crit de: ¿Qui es l'últim?, en Moret respongué: ¡Jo!

Per Gobernador civil un senyor qu' es militar, y 'ls que manan son demòcratas? Ja me 'ls daràs tots plegats!

La Constitució es un llibre, y aquest llibre es de paper, y aquest paper es tan ridícul que ja no serveix per res.

Quan els edils se despertan, avants casi d' obrir 'ls ulls, din que ja d' esma preguntan: ¡Hont se fa 'l xefis avuy?

ENDEVINALLAS

XARADA

Era una matinada del Abril per tres dos quarts de vuit quan va passar lo que la meva ploma d' improvista per poch que tingui ale improvisada; d' una casa enclavada al casco antic un duo va sortir d' enamorats; pujaren dalt de un carro ja allí á punt y enllà y després enlayre d' un alt puig.

Darrera d' ell venien descolbats una colla d' amics y de parents, (en número els amics van superar) puig va haverhi parents, huequistas terços, que com qu' era diumenge y el descans si no s'usa á la festa no serveix,

—Ya bajardin—van dirse ab l' intenció de quedarse á dormir fins á les nou.

Juntats dalt de tot del susdit puig els més endevantats y cumplidores del pacte un amic d' ells tirà un discurs negant que 'l prima-dugas religiós ni l' jutje ni l' hu-dos y l' jutje junts ni las lleys, son lligams que lliguen cors.

—Val més una promesa ben formal dels dos, que la Pistola y l' articlet.

El nuvi's desbossà un roll de paper que un jove l' desplegà y 'l va llegir: «Prometo—deya al tras del llarach nom d' ell—viurer tota la vida ab donya...» (així el nom de la total tan escanyent com el tipo escursat y aquell cos prim, hermós com el carni semi nevat de les galtes macissas de sa fis.)

L' altre «Prometo», el d' ella, era 'l mateix ab no més que ab els nous cambiants de lloch. Respongueren que si solemnament á una pregunta que 's feu un senyor, y ell ja va ser marit y ella muller d' enllà d' aquell prometre enclòs al roll que ab el p't tremolós ell va firmar y ella à continuació va fer altra tant.

Tothom ple de carpanta y bon humor fugí costas avall del puig altí;

la verdor dels pradells besava 'l sol y el balsam de les flors feya sortir

porque, tornat polsina la fredor de l' ambient d' ambrosia mitj tenyis

El Japo vencedor

—La gana diu que ve menjant, pero j'cuydado ab l' indigestió!

(De Le Charivari)

y els auells voleyan y els convivats fruissin part d' un jorn Primaveral.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

CARICIAS DE DOS CASATS

—Mira Tot: me vaig total ab tú, pera viure bé, y si no ho fas, t' armare sovint un sagrmental.

—Pro no sigueu animal.

—¿De que t' pots queixar idiot?..

—Després que t' he tret las tot del vestit, encar' rondinas?..

—Dona greix á las veïnadas, mereixerias garrot!

ALEX IV, el Foll.

GEROGLÍFICH

II

O R

LL I

T I A</p

INSTITUCIONES REPUBLICANAS

FRATERNIDAD REPUBLICANA INSTRUCTIVA

«EL PUEBLO»

K'actual moviment republicà—especialment per lo que respecta á Barcelona—ostenta dues forças: una d'expansió y un'altra d'arrelament. Hi ha societats y centres que no's limitan á una acció política momentànea y circumstancial, que 'n podríam dir de flamarada, sino que ademés tendeixen á crear institucions permanentes de instrucció, de beneficencia y de recreo, y á fí de millor assegurarlas procuran adquirir en propietat las fincas en les quals las estableixen.

A fí de que 'ls nostres lectors pugui ferse càrrec de la importància dels esforços realitzats fins ara en aquest sentit, LA CAMPANA DE GRACIA donarà de tant en tant, una informació literaria y gràfica, de les principals entitats que més se distingeixen en aquesta tasca tan honrosa y progressiva.

El coneixement d'eixas fructuosas empreses animarà als nostres corregionalistes á seguir tan bons exemples, sobre tot si consideran que ab ells se traballa no ja sols en prò del adventisme de la República, sino per la seva consolidació demà que l'ha guém conquistada. Y 'ls nostres adversaris, si son capassos de fersos la deguda justicia, hauràn de reconèixer la serietat y la solidès del actual moviment republicà.

Sant Martí de Provensals, en les diverses agrupacions urbanas, ha sigut sempre un poble traballador y essencialment republicà. La barriada del Clot, que atravesa la carretera de Barcelona á Ribas, ha anat creixent en població y en esperit progressiu. Ayud es un dels baluarts més fermes de la República á Barcelona.

Pel allá l'any 82, els republicans del Clot sostinen al títol de *Centro republicano instructivo El Progreso*, una associació política establecida en el pis primer de la casa n.º 17 del carrer de la Iglesia. Acreditaven el calificatiu de *instructivo* que havíen donat al Centre ab unes modestes escoles, en les quals els fills dels socis rebien instrucció. Pero, al cap de algun temps, per falta de medis les hagueren de plegar. No s'havia realitzat encara aquesta hermosa Unió republicana, engendradora de tants entusiasmes. Dividits els republicans en fraccions y grups, sola apareixien momentàniamente units en les rudas campanyas electorals en que treyan

y al carrer de Méndez Núñez. En conjunt ocupa una superficie de 25 mil pams quadrats.

En els baixos hi ha un gran cafè ab sa cunyada y sa bodega, sala de billar, sales de tresillo y altres dependencias anàlogues; en el entresol, diversos locals destinats á sala de reunio de la junta, oficines d'administració y secretaria y habitacions del ma-

pra del mobiliari y gastos d'instalació. Total: 77,500 pessetas. No s'arredren davant de un sacrifici tan considerable 'ls republicans del Clot, entre 'ls quals, es inútil dir que no s'hi conta cap capitalista. Pero posseixen l'entusiasme y la fe en sí mateixos, y aquests elements son per aquestas hombrades la principal riquesa.

La suscripció es la prenda més segura del felís èxit de la republicana empresa.

FRATERNIDAD REPUBLICANA INSTRUCTIVA «EL PUEBLO».—Fachada principal del edifici en el carrer Major del Clot.

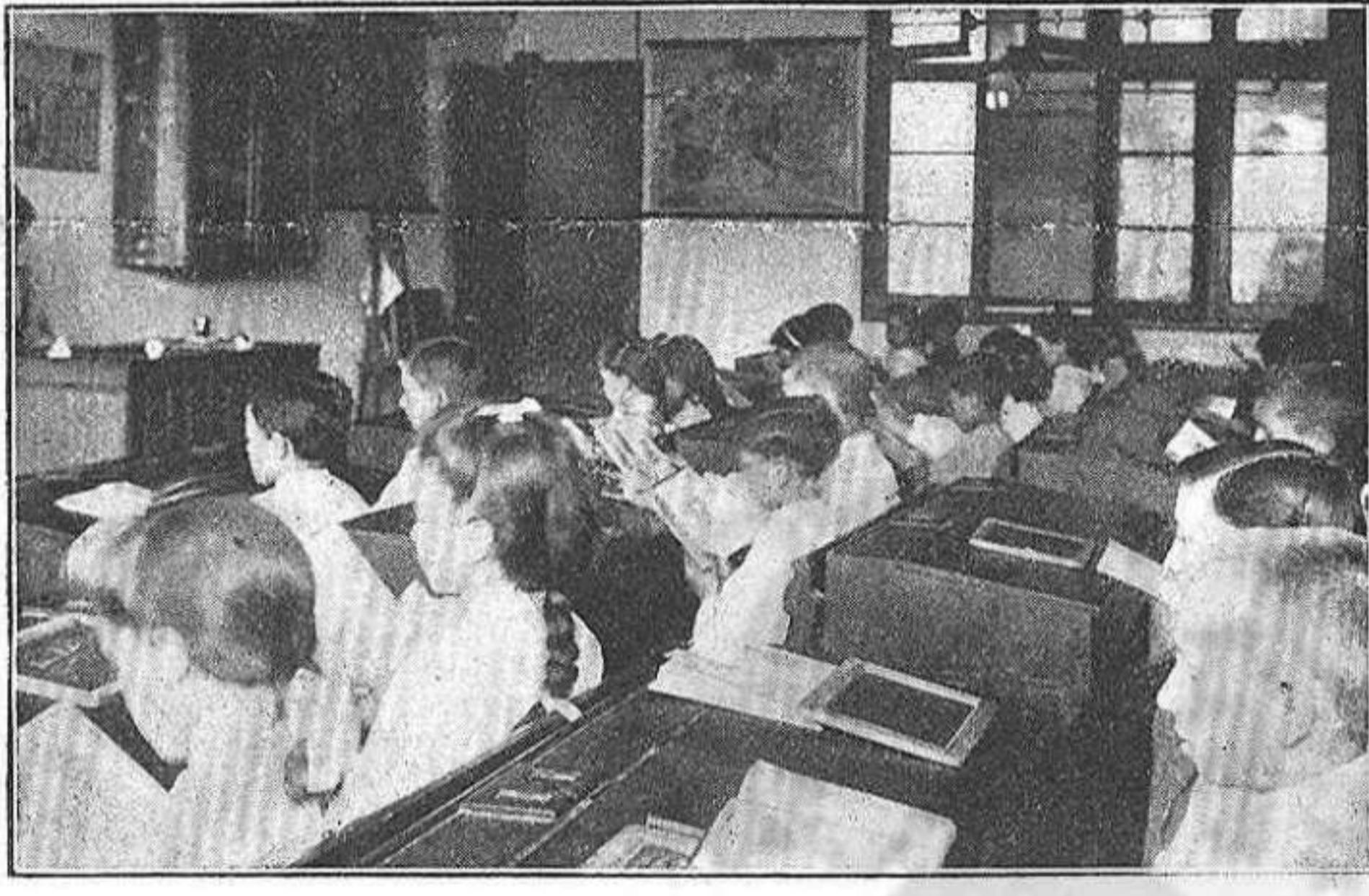
jordom; y en el primer pis, una gran sala d'actes desahogadíssima, alta de sostre, clara y ben ventilada, que medeix 11 metres de ample per 22 de llarg, o sigui una superficie de 242 metres quadrats.

En la part posterior de l'edifici hi havia una eixida-jardí, en el qual els republicans hi han construït un local de dos pisos que conté quatre departaments, dotats de inmillorables condicions higiénicas. Son les escoles. Noves de trinca, ab son material

El pago de la finca fou contractat á plazos, y fins ara els republicans han complert els seus compromisos ab irreprovable puntualitat. Y per lo que respecta als plazos pendents de pago, no hi ha dupte que serán saldats al seu temps, tenint en compte els medis sanejats de que disposan.

Aquests medis son:

Primer: Les quotas dels socis, que ascendeixen á uns 700 y pagan una pesseta mensual.

Una de les quatre classes de les Escoles mixtes sostingudes per FRATERNIDAD REPUBLICANA INSTRUCTIVA «EL PUEBLO».

triomfant la candidatura de 'n Salmerón, pel districte de les Aforas. Mes l'endemà de l'elecció cada hui se'n tornava á la seva capella.

A l'últim del any 1901, *El Progreso* se refundí en una nova societat que ab el títol de *Centro republicano instructivo El Pueblo*, s'instalava en el primer pis de la casa n.º 3 de la Plaça Mercat. L'associació portava també el títol de *instructiva*; però més com una aspiració ideal que com una realitat, ja que les condicions del local no permetien ni l'establiment de les classes.

D. Vicens Ferré, D. Mercé Alcalde y D. Ricart Ferré.—Professor, professora y ajudant de les Escoles.

En tot això vingué 'l gran moviment de unió republicana produt per la memorable Assamblea del 25 de mars de 1903. L'incansable Leroux estableix al carrer de Corts de Barcelona la *Fraternidad republicana*, al propi temps que iniciava l'idea de la *Casa del Poble*: llevora de organització que havien de fructificar en diferents punts de Catalunya y en alguns districtes de la mateixa capital.

Els republicans del Clot foren dels primers que alsaren la bandera fraternal donant nou títol al *Centro republicano instructivo El Pueblo*, que des de mitjans del 93 prengué el nom de *Fraternidad republicana instructiva El Pueblo*, qu'és el que porta actualment. Y no tenint proveu ab un canvi de títol, constituirien, además, en forma de Societat anònima, la *Casa del Poble*, ab el propòsit de comprar un gran edifici que servís de alberchá á la *Fraternidad*, y que ab el temps s'anés amortisant paulatinament, passant á ser propietat d'aquella Associació republicana.

Y tal com ho idearen, ho portaren á bon terme. Al efecte, se fixaren en l'hermosa casa número 37 del carrer Major del Clot, el punt més cèntric de la barriada. En ella hi havia hagut temps enrera un Casino de recreo; més tard s'hi instalà el Cafè Queraltó, y per fí el Cafè y la Fonda Campanyá. Es una casa sólida y de bona apariència, ab tres grans portals y tres balcons que traheixen al carrer Major. Per dintre s'aixampla y té sortida á la Plaça Mercat,

abundant y escullit, ab sas còmodas taules banchs, ab sas numeroses col·leccions de mapas y quadros gràfics penjats en les parets y ab sas ben proveïdes armaris-museus no deixan res que desitjar. Basta entrar en elles pera comprender al primer cop d'ull la bona direcció y l'caràcter modern de l'ensenyansa que s'hi dona. Ja podríam estar contents els barcelonins de que les escoles públiques municipals estiguessin á tanta altura.

* * *

L'edifici fou adquirit en compra-venta, al preu de 52,500 pessetas.

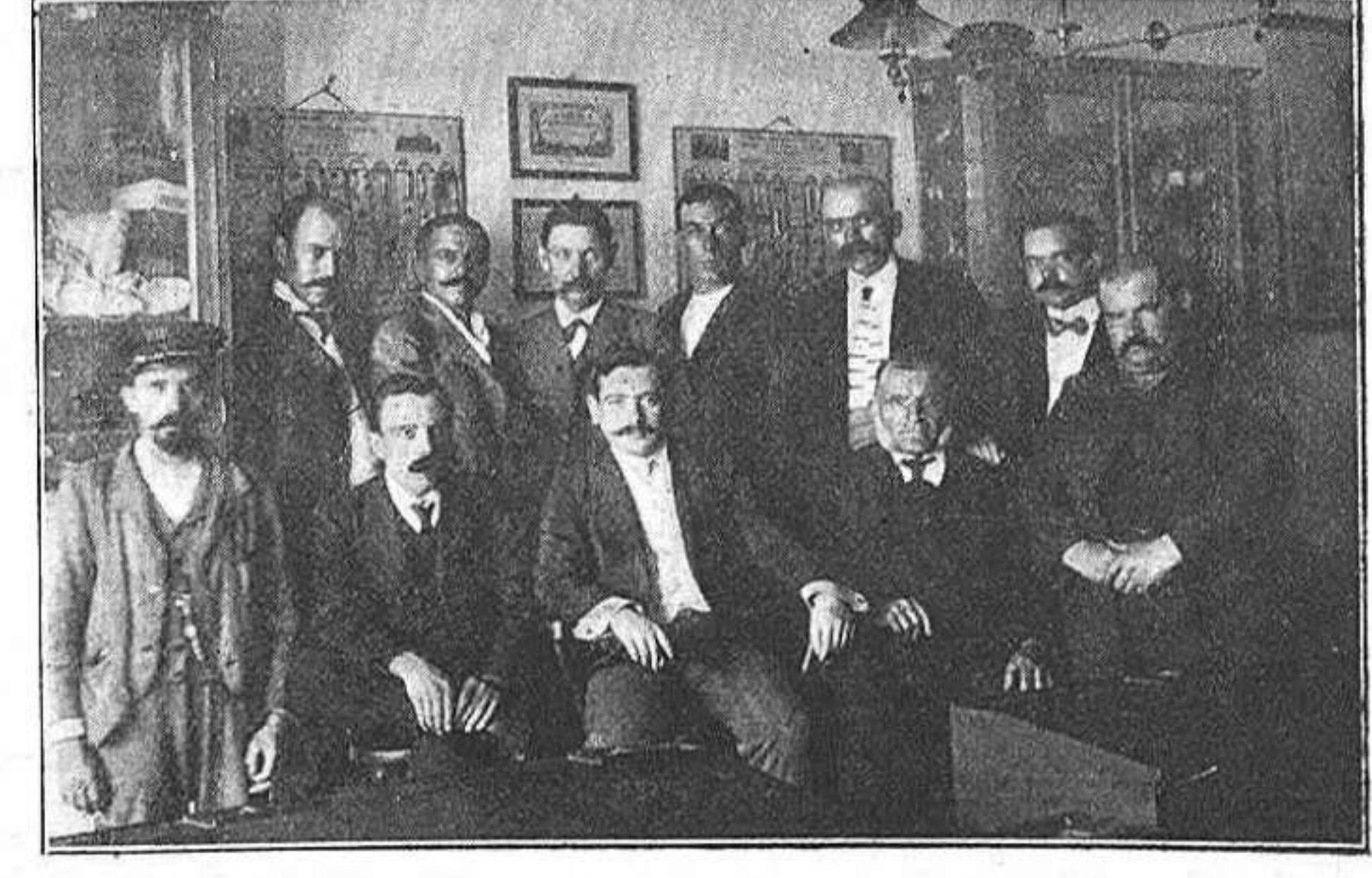
Ademés hi hagué precisió de invertir altres 25,000 pessetas, en la construcció de les escoles, en la com-

Segon: Els productes del cafè, que son molt importants, y depenen no sols de la excelente qualitat dels articles que s'hi expenden, á preus mòdics, sino també de la bona administració del establecimiento, basada en una contabilitat clara y scrupulosa y en un sistema de inspecció verdaderament notable. Tant es això que mensualment s'exposa als consocis un estat detallat de les consumacions que s'han fet, puntualizadas per classes, y dels beneficis obtinguts.

Y tercer: la suscripció de unas obligacions ab garantía de la finca, que s'poden adquirir de un plegar y també per petites quotas senmanals y mensuals, de manera que quan l'emissió sigui colocada quedará cubert l'import total de la finca. La perseverança ab que 'ls socis contribueixen á la sus-

J. Cortada.—J. Viscarrués.—J. Fuselva.—A. Camprubí.—I. Jové.—B. Rabell.—V. Cabré.—J. Vila.—J. Felip.—J. Parés.—J. López.
Individuos de las Comissions.

J. Parés.—J. Ollé.—M. Fernandez.—F. Batallé.—J. Sivina.—J. Vila.—P. Rovira.—P. Jacas.—R. Aguiló (president).—V. Pineda.—A. Ferré.
Individuos de la Junta de Fraternidad Republicana Instructiva El Pueblo.

Més encara creix la concurrencia quan funciona el gran saló del primer pis. Allí s'hi exteriorisa la vida entera de l'associació. Tot sovint s'hi donan veillades, conferencies instructives, meetings polítics, concerts y balls. La dona té molta afició á assistir á tots aquests actes, inclosos als polítics, y allí ahont ella va, ¿com no ha de anarhi l'home? Y en tots ells s'hi observa un comediment, una bona educació qu'embrassen, y fan honor á les costums morigerades de les nostres classes traballadores.

Conta ademés l'Associació ab un coro dirigit pel mestre D. Mariano Castells y compost de dues seccions, una de adults y un'altra de noys, composta cada una d'elles de 30 individus. Algunes socias que no poden cantar per falta de condicions vocals, contribueixen á sufragar part del gastos del coro en calitat de protectors.

Actualment s'està organitzant la mutualitat per les cassos de malaltia y d'invaliditat, y no hi ha dubte que tots els socis sabràn posar de relleu el seu esperit solidari.

Pero la glòria y l'orgull de aquesta Associació son les escoles. Pel seu sosteniment no hi planyen gastos ni sacrificis. Son mixtas, es à dir, les freqüentan noys y noyes junts; comprenen tres seccions, ó sigui: superior, elemental y pàrvula, y estan adaptades en un tot als mètodes racionalistes de l'*Escola Moderna* del Sr. Ferrer. Corren a càrrec dels professors D. Mercé Alcalde, D. Tirso Ortubia y D. Vicens Ferrer y del Ajudant D. Ricart Ferrer. Frequenten les classes diurnes 210 alumnes (noys y noyes), y las nocturnes 130 (adults y noys). En elles s'hi traballa de ferme, ab gran profit y tant à gust dels alumnes, que la generalitat s'estima més anar à classe que à jugar.

En l'actualitat forman el Consell de Administració de la *Casa del Poble* els següents senyors:

D. Llorens Rubí Esqué, Director-gerent.—D. Lluís Silvestre Sabat, Vice-gerent.—D. Carlos Belmonte García, Secretari primer.—D. Miquel Piferrer Guardia, Secretari segon.—D. Joseph Sellés, Tresorer, y D. Joan Soler Marçet, Contador.

La Junta de *Fraternidad Republicana* està així constituida:

President: D. Ramón Aguiló.—Vice president: Don Pau Jacas.—Secretari primer: D. Valentí Pineda.—Secretari segon: D. Joseph Sanclimenti.—Secretari tercer: D. Baldomero Vilà.—Tresorer: D. Joseph Sellés.—Contador: D. Pere Rovira.—Vocals: Comissió de cafè: D. Miquel Fernández, D. Joan Bataller y D. Pere Rovira.—Comissionat de recreo: D. Joan Vila.—Id. de socors mütius: D. Joseph Ollé.—Id. de instrucció: D. Jaume Singla.—Id. de propaganda: D. Joseph Parés.—Id. de obras: D. Joseph Felip y Miralles.—Conservador de mobiliari: D. Enrich Torrents.

Ab l'inteligència y l'zel de tan benemerits ciutadans y la justa correspondència dels associats, *Fraternidad Republicana instructiva El Pueblo* es en tots conceptes lo que 'l seu nom indica: un fraternial aplech de corregionalistes, intimament units per la defensa dels ideals republicans y l'foment de la cultura.

J. R. y R.

Imprenta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C°